

ที่ ปน ๐๐๒๓.๓/ว ๑๕๗/ว

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี
ศาลากลางจังหวัดปัตตานี ถนนเดชา ปน ๙๕๐๐๐

๖ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

เรียน ท้องถิ่นอำเภอ ทุกอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี และนายกเทศมนตรีเมือง ทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๑ ที่ พม ๐๒๒๒/ว ๘๐๘

ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๘

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๑ แจ้งว่า ได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ประกอบด้วย ๙ ประเด็น ดังนี้

๑. ประเด็นพื้นที่ปลอดภัยและพื้นที่สร้างสรรค์
๒. ประเด็นการส่งเสริมการตั้งครุฑและการมีบุตรที่มีคุณภาพ
๓. ประเด็นการพัฒนาเด็กและเยาวชน
๔. ประเด็นวัยแรงงาน
๕. ประเด็นผู้สูงอายุ
๖. ประเด็นด้านคนพิการ
๗. ประเด็นการพัฒนากลไกภาครัฐเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
๘. ประเด็นสวัสดิการสังคม
๙. ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานีพิจารณาแล้ว เพื่อให้ข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าว สามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด จึงขอให้พิจารณานำไปขับเคลื่อนภายใต้อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป สำหรับท้องถิ่นอำเภอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่พิจารณาดำเนินการด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุไร อาดำ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น รักษาการแทน
ท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร. ๐ ๗๓๓๓ ๖๐๔๔ ต่อ ๑๐๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban_ptn@dla.go.th

ผู้ประสานงาน : นางศรีสมพร นิลวิสุทธิ

ป.บ.พ.

ที่ พม ๐๒๒๒/ว๘๐๘

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๑
๓๕๔ หมู่ที่ ๒ ตำบลพวง
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๕ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

เรียน ท้องถิ่นจังหวัด ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง (ตรัง นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง ยะลา สงขลา สตูล)

ด้วยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๑ ได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่และการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางสังคม ๗ กลุ่ม (ภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ภาคสื่อสารมวลชน ภาควิชาการ ภาคการเมือง และองค์กรพัฒนาเอกชน) ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง จำนวน ๑,๓๐๐ คน โดยข้อเสนอฯ ประกอบด้วย ๙ ประเด็น ดังนี้ ๑) ประเด็นพื้นที่ปลอดภัยและพื้นที่สร้างสรรค์ ๒) ประเด็นการส่งเสริมการตั้งครุฑและการมีบุตรที่มีคุณภาพ ๓) ประเด็นการพัฒนาเด็กและเยาวชน ๔) ประเด็นวัยแรงงาน ๕) ประเด็นผู้สูงอายุ ๖) ประเด็นด้านคนพิการ ๗) ประเด็นการพัฒนากลไกภาครัฐเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ๘) ประเด็นสวัสดิการสังคม และ ๙) ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งหมด ๔๕ ข้อ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๑ พิจารณาแล้ว เพื่อให้ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมพื้นที่ภาคใต้ สามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด กลุ่มจังหวัด ภาค หรือระดับนโยบายในทุกมิติ จึงขอส่งข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ รายละเอียดตาม QR Code ท้ายหนังสือฉบับนี้ เพื่อพิจารณานำไปใช้หรือขับเคลื่อน ภายใต้อำนาจหน้าที่ โครงสร้าง หรือกลไกภายใต้ของท่าน ร่วมกับหน่วยงานและกลไกตามกฎหมาย ภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุพัฒน์ อนุราช)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๑

กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์

โทรศัพท์. ๐๗๔ ๓๓๐ ๒๒๒

ผู้ประสานงาน นายวรรณันท์ ศักดิ์ตระกูล โทร ๐๘๔ ๕๘๓ ๗๘๘๕

Policy Brief TPS011

<https://drive.google.com/drive/folders/19MWei1Wuuci4O09dyK-hSJLIDqZOSd2W?usp=sharing>

ข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านสังคม พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

โดย สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 11

บทสรุปผู้บริหาร

พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง เป็นพื้นที่ที่ประกอบด้วย 7 จังหวัด คือ จังหวัดตรัง นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง ยะลา สงขลา และสตูล ซึ่งอยู่ภายใต้การจัดกลุ่มจังหวัด 3 กลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน อ่าวไทย และอันดามัน จึงทำให้สถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่มีความเฉพาะและโดดเด่นแตกต่างกัน โดยเฉพาะประเด็นโครงสร้างประชากร ที่ภายใต้สถานการณ์สากลที่ประชากรเด็กเกิดใหม่ที่กำลังลดลงอย่างต่อเนื่อง และผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ที่ส่งผลโดยตรงต่อภาวะพึ่งพิงวัยแรงงานที่น่าห่วงใย ซึ่งพบว่า สัดส่วนภาวะพึ่งพิงวัยแรงงานในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง มีตัวเลขที่สูงกว่าเฉลี่ยในระดับประเทศ เมื่อเทียบสัดส่วนโครงสร้างประชากรในแต่ละช่วงวัย จึงทำให้การบริหารจัดการด้านสังคมในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง จำเป็นต้องมีความเข้าใจบริบท เจือจาง พื้นฐาน ต้นทุนทางสังคมในระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบในระดับภาค ประเทศ และระดับสากลอย่างรอบด้าน เพื่อนำกลับไปขับเคลื่อนภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 11 ได้วิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง พบว่า ทั้งในมิติโครงสร้างประชากร สถานการณ์ตามช่วงวัย สถานการณ์ตามประเด็นสถานการณ์เฉพาะพื้นที่ และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของภาคใต้ ที่ล้วนส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของประชากรอันเป็นทรัพยากรสำคัญต่อการพัฒนาตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด รวมถึงระดับประเทศ ที่พบว่า สถานการณ์ในพื้นที่ที่มีประเด็นที่น่าห่วงใยหลายประการ จึงได้มีข้อเสนอเชิงนโยบายใน 9 ประเด็นสำคัญ คือ

1. ประเด็นพื้นที่ปลอดภัยและพื้นที่สร้างสรรค์ จำนวน 6 ข้อ
2. ประเด็นการส่งเสริมการตั้งครุฑและการมีบุตรที่มีคุณภาพ จำนวน 2 ข้อ
3. ประเด็นการพัฒนาเด็กและเยาวชน จำนวน 4 ข้อ
4. ประเด็นวัยแรงงาน จำนวน 7 ข้อ
5. ประเด็นผู้สูงอายุ จำนวน 3 ข้อ
6. ประเด็นด้านคนพิการ จำนวน 5 ข้อ
7. ประเด็นการพัฒนากลไกภาครัฐเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต จำนวน 12 ข้อ
8. ประเด็นสวัสดิการสังคม จำนวน 4 ข้อ
9. ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน 2 ข้อ

โดยข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคม ทั้ง 9 ประเด็นนี้ จำเป็นต้องขับเคลื่อนตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ผ่านแผนพัฒนาท้องถิ่น วาระการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ และกลไกเฉพาะประเด็นในระดับจังหวัดรวมถึงระดับประเทศ ภายใต้กฎหมายต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้กลไกระดับพื้นที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยข้อมูลกลางเป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาาร่วมกัน ภายใต้กลไกเดิมที่อยู่ ที่จะต้องยกระดับ ปรับวิธีการ เพิ่มรูปแบบในการขับเคลื่อนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและการขับเคลื่อนเชิงนโยบายด้านสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาในมิติอื่นๆ จะจำเป็นจะต้องมีต้นทุนทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงแต่เป็นกลไกสำคัญ แต่เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณในระดับพื้นที่ หมดไปกับการสร้างโอกาส ไม่ใช่การช่วยเหลือซ้ำแล้วซ้ำเล่า โดยขาดการพัฒนาในระยะยาวทุกมิติ...

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

สถานการณ์ด้านประชากร

- ประชากรโลก 8,100 ล้านคน ประชากรไทย ล่าสุดเริ่มปี 2568 จำนวน 65,932,105 คิดเป็นร้อยละ 0.81 ของประชากรโลก
- เด็กเกิดใหม่ 75 ล้านคนทั่วโลก ประชากรเด็กเกิดใหม่ไทย ปี 2567 จำนวน 492,964 คน ปี 2568 จำนวน 436,395 คน ลดลง 56,569 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ของเด็กเกิดใหม่ปี 2567 เด็กเกิดใหม่ภาคใต้ตอนล่าง ปี 2567 จำนวน 54,830 คน ร้อยละ 11.12 ของประเทศ ปี 2568 จำนวน 48,948 คน ร้อยละ 11.21 ของประเทศ เกิดใหม่ลดลง 5,882 คน คิดเป็นร้อยละ 10.73 ของเด็กเกิดใหม่ปี 2567
- ผู้สูงอายุทั่วโลกกว่า 800 ล้านคน ผู้สูงอายุไทย เริ่มปี 2567 จำนวน 13,737,027 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 ของประชากร เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุสมบูรณ์ ผู้สูงอายุภาคใต้ตอนล่าง เริ่มปี 2567 จำนวน 844,834 คน คิดเป็นร้อยละ 16.85 ของประชากร ยังคงมีความโดดเด่นเฉพาะกลุ่มจำแนกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ (1)เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุสมบูรณ์ 1 จังหวัด คือ พัทลุง (2) มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 15 2 จังหวัด คือ ตรังและสงขลา (3) มีสัดส่วนต่ำกว่าร้อยละ 15 4 จังหวัด คือ สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยร้อยละ 10.49 ของผู้สูงอายุมีความพิการ
- สัดส่วนภาวะพึ่งพิงวัยแรงงานโดยนิยามวัยแรงงาน 18-59 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กฎหมายไทยอนุญาตให้ทำงานได้โดยสมบูรณ์ต่อวัยเด็กและผู้สูงอายุ ระดับประเทศ วัยแรงงาน จำนวน 39,839,992คน ต่อวัยเด็กและผู้สูงอายุ จำนวน 26,111,218 คน สัดส่วนภาวะพึ่งพิง = วัยแรงงาน 1 คน : วัยพึ่งพิง 0.65 คน พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง วัยแรงงาน จำนวน 2,953,189 คน ต่อวัยเด็กและผู้สูงอายุจำนวน 2,060,759 คน สัดส่วนภาวะพึ่งพิง = วัยแรงงาน 1 คน : วัยพึ่งพิง 0.70 คน สัดส่วนภาวะพึ่งพิงวัยแรงงาน โดยอ้างอิงจำนวนประชากร พื้นที่ภาคใต้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศ โดย คำนี้นับเพียงค่าเฉลี่ยเชิงสถิติเท่านั้น จะต้องคำนึงถึงรูปแบบครอบครัวที่แตกต่าง และข้อท้าทายสำคัญที่วัยแรงงาน เป็นคนพิการประมาณ 60,000 คน ต้องขัง ประมาณ 23,000 คน ป่วยจิตเวชประมาณ 30,000 คน บำบัดยาเสพติดประมาณ 12,000 คน และในกรณีว่างงาน ยากจน เพิ่มเติมอีกหลายมิติ จึงจะเห็นภาวะพึ่งพิงที่แท้จริงที่น่ากังวล
- องค์การสหประชาชาติ ระบุ ประชากรโลก 8,100 คน เป็นคนพิการร้อยละ 15 หรือ ประมาณ 1,215 ล้านคน ซึ่งกระจุกตัวในประเทศกำลังพัฒนา ประเทศไทย มีคนพิการ 2,211,105 คน คิดเป็นร้อยละ 3.35 ของประชากร ภาคใต้ตอนล่าง มีคนพิการ 161,756 คน คิดเป็นร้อยละ 3.22 ของประชากร ค่าเฉลี่ยคนพิการต่อประชากร ภาคใต้ตอนล่างต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ โดยจังหวัด พัทลุง สตูล และตรัง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศร้อยละ 59.40 ของคนพิการในภาคใต้ตอนล่างเป็นผู้สูงอายุ

สถานการณ์ด้านประชากรในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง กล่าวโดยสรุปอาจไม่แตกต่างจากระดับสากล หรือ ค่าเฉลี่ยของประเทศมากนัก หากแต่มีสัดส่วนภาวะพึ่งพิงเชิงสถิติที่น่ากังวลกว่าระดับประเทศ และจำนวนผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันสูงตั้งแต่เพ่งเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและการเป็นสังคมผู้สูงอายุสมบูรณ์ การ

ข้อมูลจากองค์การสหประชาชาติ กรมการปกครอง และกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

สถานการณ์เชิงประเด็นรูปแบบพรรณนาบทวิเคราะห์

ประเด็นครอบครัวและการตั้งครรภ์

สถานการณ์มิติครอบครัวและการตั้งครรภ์ พบว่า การตั้งครรภ์ยังเป็นประเด็นที่น่าห่วงใย กล่าวคือ ด้วยสัดส่วนของเด็กปฐมวัยในครอบครัวรายได้น้อยที่รับสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมากกว่าครึ่งหนึ่งของเด็กปฐมวัยในพื้นที่ สถิติความรุนแรงในครอบครัวที่เพิ่มสูงขึ้น ทิศทางการฝากครรภ์ คุณภาพที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย การอดท้องเด็กในสถานพยาบาล การคลอดบุตร ในเงื่อนไขที่ตรวจพบสารประกอบยาเสพติดในร่างกายของเด็กแรกเกิด สถิติการหย่าร้างที่อนุমানถึงการเลิกรา ในกลุ่มที่ไม่จดทะเบียนสมรส ที่เมื่ออ้างอิงข้อมูลจากการรับสิทธิสวัสดิการสำหรับเด็กแรกเกิดและการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว จะพบปัญหาสำคัญ คือการเลิกราและมีบุตรกับคู่ชีวิตใหม่ โดยไม่รับผิดชอบดูแลบุตร เดิมหรือดูแลอย่างไม่เหมาะสม ที่สอดคล้องมาด้วยการเพิ่มขึ้นของครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวและครอบครัวข้ามรุ่นที่ไม่ได้เตรียมพร้อมหรือเตรียมใจในการเลี้ยงดูเด็ก จึงส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อ การเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมตาม มา อันเป็นเหตุสำคัญเมื่อวิเคราะห์ร่วมกับสถานการณ์การให้บริการของสถานแรกรับและสถานสงเคราะห์ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ที่พบว่า เด็กต้องเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิการจากการเลี้ยงดูไม่ เหมาะสมของครอบครัวเพิ่มสูงขึ้น และ ประเด็นที่ทำให้เด็กต้องเข้ารับการคุ้มครอง เป็นประเด็นที่ยากต่อการ คืนเด็กกลับสู่ครอบครัว เช่น การเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สุขภาพจิต และทัศนคติ พฤติกรรมที่รุนแรง

ประเด็นเด็กปฐมวัย

สถานการณ์มิติเด็กปฐมวัย เป็นสถานการณ์ที่ได้รับผลกระทบจากประเด็นครอบครัวและการตั้งครรภ์ อย่างน่าสนใจ กล่าวคือ ประเด็นพัฒนาการเด็กตามช่วงวัยที่ประเมินผ่านเครื่องมือในการเฝ้าระวังและส่งเสริม พัฒนาการเด็กปฐมวัย(DSPM) ที่พบว่าเด็กในพื้นที่มีพัฒนาการสมวัยไม่เป็นไปตามเป้าที่กำหนด และปัญหา ทุพโภชนาการ ภาวะสูงตีสมส่วน และภาวะอ้วนของเด็กปฐมวัยในพื้นที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นสารตั้งต้นสำคัญของการเจ็บป่วยในวัยต่อไป รวมถึงข้อมูลสถิติเด็กปฐมวัยที่ป่วยด้วยโรคทางจิตเวช ที่มีความสัมพันธ์บางประการกับ การเลี้ยงดูที่เพิ่มสูงขึ้น และข้อมูลที่น่าสนใจคือ ค่าพัฒนาการเฉลี่ยของเด็กที่อยู่ในช่วงอายุที่จะต้องประเมิน พัฒนาการตามวัย ค่าเฉลี่ยในระดับจังหวัด สมวัยน้อยกว่า ค่าเฉลี่ยของเด็กในครอบครัวรายได้น้อยที่รับสวัสดิการ จากภาครัฐ ซึ่งมีนัยสำคัญที่น่าสนใจถึงประเด็น ฐานะทางเศรษฐกิจกับคุณภาพการเลี้ยงดูเด็กที่ต้องศึกษาอย่าง ไกล่ลชิด ว่า ความรายได้น้อย อาจไม่ใช่ประเด็นสำคัญลำดับแรกที่ต้องบริหารความเสี่ยงในการเลี้ยงดูบุตร และ นอกจากนี้ แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ยังมีความสับสนในหลายมิติ เช่น การใช้สื่อหน้าจอ การมีหลักสูตรเร่งพัฒนาการ การจัดสอบแข่งขัน การลงโทษเด็กด้วยวิธีการต่างๆ ที่รัฐต้องเร่งสร้างการรับรู้ที่ เหมาะสมแก่ประชาชนโดยด่วน เพื่อลดปัจจัยที่ก่อความเสียหายกับการเติบโตของเด็กในแต่ละช่วงวัย

ประเด็นเด็กและเยาวชน

สถานการณ์มิตีเด็กและเยาวชน เป็นสถานการณ์สำคัญอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนชีวิตช่วงปฐมวัย คุณภาพครอบครัว และสภาพแวดล้อม ที่ต้องเร่งขับเคลื่อนผ่านกลไกตามกฎหมายทุกระดับตั้งแต่ชุมชนถึงระดับประเทศ เนื่องจากเด็กในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีส่วนการตกหล่นจากระบบการศึกษาที่ติดอันดับต้นของประเทศ โดยหลายคนมีความยากลำบากและจำเป็นจะต้องทำงานเพื่อดูแลครอบครัว จนไม่เห็นความจำเป็นของการศึกษา และมีทิศทางของการเข้าสู่ระบบการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เพิ่มสูงขึ้น พร้อมกันกับการกระทำผิดกฎหมายที่เพิ่มสูงขึ้น และคดีที่กระทำผิดเปลี่ยนจากคดีเกี่ยวกับยาเสพติดไปเป็นคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเลี้ยงดู การเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก รวมถึงภาวะด้านสุขภาพจิตของเด็กที่ปัจจุบันในกลุ่มโรคความผิดปกติทางอารมณ์ และ เด็กและเยาวชนที่มีความคิด ความพยายามในการฆ่าตัวตายมีตัวเลขเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ที่ขัดแย้งต่อพัฒนาการตามวัยของเด็ก ที่ต้องเร่งศึกษาและดำเนินการร่วมกับครอบครัวและสภาพแวดล้อมโดยตัวน นอกจากนี้ตัวเลขของเด็กที่ตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ยังอยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเป้าหมาย ซึ่งต้องเร่งทำงานด้วยมาตรการเชิงป้องกันด้วยการเสริมพลังครอบครัวอย่างเร่งด่วน และจำนวนเด็กและเยาวชนที่บำบัดยาเสพติดภายใต้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลยาเสพติด พ.ศ.2564 ที่เพิ่มสูงขึ้นในสัดส่วนที่น่ากังวล รวมถึงการเข้าไม่ถึงสิทธิของเด็กที่มีภาวะความพิการและความเปราะบางอื่นในครอบครัวร่วมด้วย ซึ่งเหล่านี้ ต้องเร่งทำงานกับครอบครัวโดยตัวน เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กถูกเลี้ยงดูอย่างไม่เหมาะสม ที่อาจจะเกิดความเสียหายต่อตัวเด็กและบุคคลแวดล้อมเด็ก

ประเด็นวัยแรงงาน

สถานการณ์มิตีแรงงาน พบว่า นอกจากสัดส่วนภาวะพึ่งพิงวัยแรงงานในเชิงสถิติที่จะน่ากังวลตามที่อธิบายไว้ในตอนต้น แต่พบว่า วัยแรงงานเป็นวัยที่มีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังอย่างรอบด้าน ตั้งแต่การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง(NCDs) ที่เพิ่มสูงขึ้น การเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวชที่เพิ่มสูงขึ้นในทุกกลุ่มโรค การเข้าสู่กระบวนการบำบัดยาเสพติดที่เพิ่มสูงขึ้น การกระทำผิดกฎหมายที่ต้องโทษในเรือนจำ ที่เริ่มปี 2568 มีจำนวนผู้ต้องขังในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างที่เพิ่มสูงขึ้น และการเพิ่มขึ้นของวัยแรงงานที่มีความพิการ วัยแรงงานเหล่านี้ล้วนเป็นสมาชิกในครอบครัวและสังคม ที่ผลกระทบต้นทุนทางสังคมที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนส่งผลกระทบให้ภาวะพึ่งพิงวัยแรงงานที่น่ากังวลแล้ว ทวีความรุนแรงเพิ่มสูงขึ้น จนทำให้สถิติการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ยังคงเป็นวัยแรงงานที่เป็นผู้กระทำ ความรุนแรงที่สูงที่สุด นอกจากนี้ประเด็นทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการเกิดแรงงานนอกระบบที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าแรงงานในระบบ ผู้ประกันตนที่มีจำนวนลดลงทั้งมาตรา 33,39 แต่เพิ่มขึ้นในมาตรา 40 ที่อาจเป็นการสะท้อนทิศทางรูปแบบการประกอบอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่ในเวลาเดียวกันเป็นการเพิ่มประเด็นความเสี่ยงในการบริหารการเงินในช่วงวัยอื่นๆ ที่ทำลายตามมา ร่วมกับประเด็นหนี้สินครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นทุกรายการที่กำลังสอดคล้องกับสถานการณ์ความเครียดของวัยแรงงานที่ส่งผลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และความสัมพันธ์ทางสังคมทุกมิติ

ประเด็นผู้สูงอายุ

สถานการณ์มิติผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ยของพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างอยู่ที่ร้อยละ 15 ของประชากร โดยค่าสูงสุดของค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 21 ต่ำสุดที่ร้อยละ 12 ซึ่งพบว่าปัญหาที่สำคัญของผู้สูงอายุในสถานการณ์ที่ปริมาณเพิ่มสูงขึ้นคือ การตามมาด้วยโรคทางกายโดยเฉพาะในกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง(NCDs) / ปัญหาเรื่องอาชีพและรายได้ และความเป็นอยู่ในครอบครัว พบว่าผู้สูงอายุ ร้อยละ 2-3 อยู่ในเรือนจำ นอกจากนี้ผู้สูงอายุร้อยละ 8-13 มีความพิการร่วมด้วย นอกจากนี้ผู้สูงอายุเข้าสู่ระบบการกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพเพิ่มสูงขึ้น แต่พบหนี้เสียที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ทิศทางของการกระทำความรุนแรงผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น ตกเป็นเหยื่อผู้เสียหายจากภัยออนไลน์ มีฉ้อโกงเพิ่มสูงขึ้น และผู้สูงอายุต้องดูแลเด็กเพิ่มสูงขึ้นโดยไม่มียาร่างงานร่วมดูแลด้วย ซึ่งต้องทำงานร่วมกับการเตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้สูงอายุที่ต้องเริ่มตั้งแต่ตั้งครรภ์ถึงวัยแรงงาน และ การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะมิติสุขภาพ อาชีพรายได้ และคุณภาพชีวิต

ประเด็นคนพิการ

สถานการณ์มิติคนพิการ ยังคงพบตัวเลขร้อยละ 3 ของคนพิการในพื้นที่ ที่ไม่ได้รับเบี้ยความพิการ และประเด็นด้านการเข้าถึงการศึกษาคนพิการ ที่ยังพบว่ากระจุกตัวในระดับประถมศึกษาและความพิการบางประเภท การจ้างงานคนพิการยังไม่เป็นไปตามกฎหมาย และการเตรียมความพร้อมคนพิการเพื่อให้มีอาชีพที่มั่นคง ก้าวหน้า มีคุณค่า ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างรอบด้าน นอกจากนี้การเข้าถึงบริการทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะเด็กพิการที่จำเป็นต้องได้รับบริการการกระตุ้น ส่งเสริมพัฒนาการ กายภาพ และส่งเสริมการศึกษาพิเศษ และพบว่า เกินกว่าครึ่งของคนพิการที่กู้เงินจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นเริ่มมีทิศทางเป็นหนี้เสีย การบริหารข้อมูลสถานการณ์คนพิการโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน จึงต้องคำนึงถึงประเภทความพิการ ที่มาของความพิการ คนพิการ ครอบครัว และผู้ดูแลอย่างรอบด้าน เนื่องจากพบว่า จากการให้บริการของหน่วยงาน พม. ความพิการ เป็นหนึ่งในสาเหตุของการประสบปัญหาทางสังคมอื่น รวมถึงการเป็นบุคคลไร้ที่พึ่งที่ครอบครัวไม่ดูแลหรือดูแลอย่างไม่เหมาะสม

ประเด็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สถานการณ์มิติผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยภูมิประเทศที่เป็นที่ราบลุ่มภูเขาสูง ที่มีภูมิอากาศเขตร้อนชื้น มรสุมเขตร้อน หนาวด้วยทะเลทั้ง 2 ข้าง จึงส่งผลให้ภูมิอากาศกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง เป็นสิ่งที่ผูกพันกันอย่างแนบสนิท ตั้งแต่ฤดูกาล วิถีชีวิต การประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม ประมงชายฝั่ง ประมงขนาดใหญ่ ปศุสัตว์ รวมถึงภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ที่กระจุกตัวโดดเด่นในกลุ่มอุทกภัย วาตภัย ที่มักตามมาด้วยดินสไลด์ โคลนถล่ม รวมถึงภัยแล้ง นอกจากนี้ ภัยจากมนุษย์ที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็ถือเป็นหนึ่งในสาธารณะภัยที่สำคัญ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบอย่างเด่นชัดในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ตั้งแต่ฤดูกาลที่ไม่เป็นปกติ สัตว์น้ำที่ลดลงในพื้นที่เดิม โรคของพืชเกษตรกรรม ระดับความรุนแรงของภัยพิบัติในพื้นที่ ที่ล้วนส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่มีวิถีชีวิตที่มีเงื่อนไขเกี่ยวข้องกับภูมิอากาศโดยตรง เช่น เกษตรกร ชาวประมง คนเลี้ยงสัตว์ พ่อค้าแม่ขายตลาดนัด และรวมไปถึง ผู้ประกอบอาชีพรับจ้างรายวัน บุคคลในภาวะพึ่งพิง คราวเรือนเปราะบาง ยากจน ที่ประสบปัญหาหลายมิติ ผู้ที่มีที่อยู่อาศัยในพื้นที่ประสบภัยพิบัติซ้ำซาก หรือรายใหม่ ที่ต้องรับผลกระทบจากสถานการณ์อย่างยากที่จะรับมือ

ประเด็นสภาพแวดล้อม

สถานการณ์มิติสภาพแวดล้อมพบว่า ด้วยสถิติของการกระทำผิดกฎหมาย การบำบัดยาเสพติด และผู้ป่วยจิตเวชที่เพิ่มสูงขึ้น ภัยดิจิทัลที่ซับซ้อน สอดคล้องโดยตรงกับความรู้สึกไม่ปลอดภัยในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับชุมชน และจังหวัด นอกจากนี้การมีพื้นที่สร้างสรรค์ที่ดำเนินการโดยภาครัฐที่น้อย ส่งผลให้ทางเลือกการใช้พื้นที่สร้างสรรค์ของประชาชนในพื้นที่ มีต้นทุนทั้งค่าใช้จ่าย การเดินทาง ที่ต้องจ่ายเพื่อการมีพื้นที่สร้างสรรค์ในการดำเนินชีวิต ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว และต้นทุนด้านโอกาสในระดับชุมชน ยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะที่มีความยากลำบาก สามารถเข้าถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม และ ลดปัจจัยส่งเสริมให้คนออกจากชุมชนไปทำงานไกลบ้าน ที่เป็นสาเหตุลำดับแรกของการไม่ได้ดูแลบุตรและสมาชิกในครอบครัวในภาวะพึ่งพิง ที่จะต้องขับเคลื่อนกลไกในระดับพื้นที่อย่างเป็นองค์รวม เพื่อส่งเสริมการมีสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ ปลอดภัย พร้อมด้วยโอกาสสำหรับคนทุกช่วงวัยที่จะสามารถดำเนินชีวิตบนพื้นฐาน ทุนทุน เงื่อนไขของครอบครัวได้อย่างเหมาะสม

ประเด็นด้านกลไกบริหารจัดการภาครัฐ

สถานการณ์มิติกลไกบริหารจัดการภาครัฐในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง มีต้นทุนที่มากกว่าพื้นที่อื่น ด้วยการมีหน่วยงานภายใต้กลไกกฎหมายการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ส่งผลให้มีต้นทุนเชิงบริหารที่มากกว่าพื้นที่อื่น จากต้นทุนด้านสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ซึ่งเมื่อวิเคราะห์กลไกภายใต้กฎหมายทุกฉบับพบว่า กลไกบริหารจัดการภาครัฐ ได้กำหนดรูปแบบกลไกการดำเนินตั้งแต่ระดับชุมชน หมู่บ้าน ท้องถิ่น อำเภอและจังหวัดอย่างครบถ้วนแล้ว ที่จะเชื่อมโยงกลไกการพัฒนาสู่ระดับกลุ่มจังหวัด แนวทางการพัฒนาภาค และนโยบายระดับชาติ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ การเชื่อมโยงกลไกอย่างไร้รอยต่อด้วยข้อมูลและเป้าหมายร่วม เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อันจะเป็นสารตั้งต้นสำคัญของการส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดี บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางสังคมทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ เอกชน ธุรกิจ วิชาการ การเมือง สื่อมวลชน ภาคประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อให้การพัฒนาในทุกมิติเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของการเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการขับเคลื่อนการพัฒนาระดับพื้นที่

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

ข้อมูลในการจัดทำ

1. สถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ย้อนหลัง 4 ปี วิเคราะห์ร่วมกับสถานการณ์ระดับโลก และระดับประเทศ
2. ข้อมูลการให้บริการของหน่วยงาน พม. ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

กระบวนการในการจัดทำ

1. กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 11 วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำร่างประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568
2. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำร่างประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ร่วมกับหน่วยงาน พม.หนึ่งเดียวในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ผ่านระบบ Onsite , Online รวม 120 คน
3. การประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่างประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางสังคม 7 กลุ่ม (ภาครัฐ,ภาคธุรกิจ,ภาคการเมือง,ภาคประชาชน,ภาคสื่อมวลชน,ภาควิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชน) ในพื้นที่ ผ่านการประชุมอิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายทอดสด และการรับฟังความเห็นผ่าน Google Form โดยมีผู้ร่วมการรับฟังการนำเสนอ จำนวน 1,153 คน พร้อมให้ความเห็น

ข้อเสนอประกอบด้วย 9 ประเด็น จำนวน 45 ข้อ ดังนี้

1. ประเด็นพื้นที่ปลอดภัยและพื้นที่สร้างสรรค์ จำนวน 6 ข้อ
2. ประเด็นการส่งเสริมการตั้งครุฑและการมีบุตรที่มีคุณภาพ จำนวน 2 ข้อ
3. ประเด็นการพัฒนาเด็กและเยาวชน จำนวน 4 ข้อ
4. ประเด็นวัยแรงงาน จำนวน 7 ข้อ
5. ประเด็นผู้สูงอายุ จำนวน 3 ข้อ
6. ประเด็นด้านคนพิการ จำนวน 5 ข้อ
7. ประเด็นการพัฒนากลไกภาครัฐเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต จำนวน 12 ข้อ
8. ประเด็นสวัสดิการสังคม จำนวน 4 ข้อ
9. ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน 2 ข้อ

ประเด็นพื้นที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์

1. ขอให้รัฐบาล โดยฝ่ายความมั่นคงและผู้บังคับใช้กฎหมาย จัดการยาเสพติดโดยตรงไปตรงมา โดยคำนึงถึงผลกระทบและเสียหายต้นทุนการพัฒนาสังคมระดับประเทศเป็นสำคัญ เนื่องจากทิศทางการเข้าถึงการบำบัดยาเสพติดของเด็กและเยาวชน มีทิศทางเพิ่มสูงขึ้น และวาทะกรรมความอบอุ่นในครอบครัว ไม่สามารถรับมือขนาดของปัญหาได้อย่างเหมาะสม และทิศทางของขีดจำกัดของเงื่อนไขการบำบัด ในสถานพยาบาลตั้งแต่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ถึงโรงพยาบาลเฉพาะทางไม่เพียงพอ จนมีผู้ป่วยจากการใช้สารเสพติดในชุมชน ที่เกินขีดความสามารถในการจัดการ และ ยาเสพติด เป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความรุนแรงในครอบครัว การทอดทิ้งเด็ก การเลี้ยงดูเด็กไม่เหมาะสม และปัญหาไร้ที่พึ่งในปัจจุบัน การใช้วิธีการต่างๆในการบริหารสถานการณ์ ไม่ได้เป็นการแก้ไขปัญหาที่ต้นทาง เพราะ ปัญหายาเสพติด ไม่ใช่ความอบอุ่นในครอบครัว แต่คือ อบายมุขที่ราคาถูก ที่ยังผลิต จำหน่าย ในประเทศในทุกพื้นที่ การจัดการปัญหายาเสพติด เป็นโจทย์ที่ประชาชนตั้งคำถามกับภาครัฐมาโดยเสมอว่า ทราบแหล่งผลิตในไทย ทราบช่องทางไหลเข้าจากต่างประเทศ แต่กลับไม่สามารถจัดการได้อย่างเด็ดขาด โดยข้อมูลสถานการณ์ที่ชี้ว่า จำเป็นต้องเข้มงวดมาตรการการปราบปราม เนื่องจาก

- ทิศทางที่เพิ่มขึ้นของการพบ หญิงตั้งครรภ์ หญิงคลอดบุตร และบุตรแรกคลอด ในสถานพยาบาลของรัฐ พบว่ามีเมทแอมเฟตามีน(Methamphetamine) ในร่างกาย ที่ชี้สถานการณ์ว่า 1-14 วันก่อนคลอดบุตร มารดายังมีพฤติกรรมการใช้สารเสพติด

- ผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดมีทิศทางเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน ข้อมูลจากสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจำนวนที่ปรากฏในสถิติเพียงแค่ผู้เข้ารับการบำบัดเท่านั้น ยังไม่นับรวมผู้ใช้ ผู้เสพในชุมชนที่ไม่เข้าสู่กระบวนการบำบัด

- ผู้ต้องขังในเรือนจำกว่าร้อยละ 70 ของทุกพื้นที่ ต้องโทษคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งกลุ่มเสพและค้า และผู้ต้องขังเหล่านั้นคือสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มเปราะบาง ที่ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงและผลกระทบจากการต้องขังในปัจจุบัน ยังไม่สามารถประกันคุณภาพชีวิตของครอบครัวผู้ต้องขังได้

- เด็กที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดยังมีทิศทางเพิ่มสูงขึ้น แม้จะไม่ใช่คดีในลำดับที่ 1 ข้อมูลจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ระบุถึงทิศทางที่เปลี่ยนแปลงไป กรณีคดีลำดับที่ 1 เป็นคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย แต่ในกรณีคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ยังคงมีทิศทางเพิ่มสูงขึ้น เช่นทุกปี

- สถิติการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ที่สาเหตุลำดับ 1 ยังคงเป็นการใช้ยาเสพติด ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ขัดผลกระทบทางตรงของยาเสพติด ที่เกิดขึ้นในครอบครัวกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศ ที่เป็นทั้งผู้กระทำ มูลเหตุที่ทำให้เกิดความรุนแรง

- จำนวนผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง(Serious Mental Illness with High Risk to Violence: SMI-V) มีทิศทางเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งในหลายกรณีพบว่ามีเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ที่ทำให้อาการยิ่งทวีความรุนแรงและยากต่อการบำบัดรักษา

- เด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัว สถานสงเคราะห์เด็ก มีประวัติที่ผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดเกินกว่าร้อยละ 30 ของเด็กที่ต้องได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครอง สวัสดิภาพภายใน นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อการคืนเด็กกลับครอบครัวและชุมชน ที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- เริ่มพบข้อมูลของผู้ใช้บริการในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง มีประวัติที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด ที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นบุคคลไร้ที่พึ่งในปัจจุบัน และความเสี่ยงในการคุ้มครอง ทั้งในกรณีผู้พ้นโทษ บุคคลเร่ร่อน บุคคลที่ประสบปัญหาทางสังคม ที่มีอาการจากการใช้ยาเสพติด ที่อยู่ในเงื่อนไขที่ต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครอง

- การจัดการรายกรณีในมิติคุณภาพชีวิต ทั้งภายใต้บทบาท พม. / สธ. / มท. / ศธ. พบว่ามียาเสพติด ปรากฏในปัจจัยรบกวนในการวางแผนจัดการรายกรณี ซึ่งทำให้การบริหารจัดการรายกรณีมีความท้าทาย เนื่องจากยาเสพติด เป็นปัจจัยทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว สภาพแวดล้อม ที่การจัดการมีความซับซ้อนและควบคุมการดำเนินการได้ยาก ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการรายกรณีทุกรูปแบบ

- การเข้าถึงยาเสพติดของคนทุกช่วงวัยในชุมชน จากการประชุมร่วมกับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง พบว่า ประเด็นยาเสพติดในชุมชน เป็นประเด็นที่อหัม.ทุกพื้นที่ยืนยันตรงกัน ว่าเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและรบกวนคุณภาพชีวิตอย่างรุนแรง

จากข้อมูลประกอบดังกล่าว จึงเป็นการยืนยันว่า รัฐจะต้องพิจารณาขับเคลื่อนในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มงวด เนื่องจากมาตรการในการบำบัด พื้นฟู เสริมพลังครอบครัว ท่ามกลางสถานการณ์ยาเสพติดล้อมคน ครอบครัว ชุมชน ไม่อาจรับมือความรุนแรงของสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนได้ หากยังไม่ดำเนินการอย่างเข้มงวด เมื่อกลไกการบำบัดตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ถึงขีดจำกัด ประชาชนจะต้องพิจารณาการปรับตัวอยู่ร่วมกับยาเสพติด ในฐานะเรื่องปกติในการดำเนินชีวิตประจำวัน เนื่องจากไม่มีระบบหรือกลไกใดๆอื่นอีกแล้ว ที่จะรองรับการผ่องถ่ายประเด็นผลกระทบจากยาเสพติดในระดับพื้นที่ พร้อมทั้งการมีมาตรการทางเลือกในการบริหารความเสี่ยงในการเข้าถึงยาเสพติดของเด็ก เยาวชนและคนในสังคมสถานการณ์ที่หลากหลาย ร่วมกับฝ่ายความมั่นคง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. การขอให้รัฐพิจารณาสำรวจพื้นที่เสี่ยงในชุมชน ตามกฎหมายทุกฉบับที่นิยามความผิด และพิจารณาจัดการค่าเช่าสถานที่สร้างสรรค์ เช่น สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการมีพื้นที่ปลอดภัยในทุกระดับและการเข้าถึงพื้นที่ของรัฐ และเอกชนในราคาที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้

3. ขอให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) พิจารณากำหนดมาตรฐานจริยธรรมของสื่อออนไลน์ ทั้งแพลตฟอร์ม ช่องข่าว สื่อบันเทิง ให้คำนึงถึงผลกระทบของสังคม ของคนทุกช่วงวัยเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการมีคำตอบแทนจากการมีส่วนร่วม (Engagement)ทุกรูปแบบ ที่ส่งผลกระทบต่อการรับรู้ของเด็กและเยาวชนและคนในสังคม กล่าวคือ 1) ปัจจุบันเด็กและเยาวชน รวมถึงคนในสังคม เริ่มผลิตเนื้อหาสาระออนไลน์ที่มีความสุ่มเสี่ยงต่อความเหมาะสม ทั้งการใช้ความรุนแรง การใช้ประเด็นทางเพศ การกระทำที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด การทำร้ายของบุคคลผู้อื่น การกระทำผิดกฎหมายในหลายรูปแบบ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบแทนจากแพลตฟอร์มต่างๆ และ 2) การมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นต่อว่า คุกคาม ดุถูก ทำร้าย ละเมิดสิทธิ จะถือ

เป็นยอดนับในการคำนวณผลตอบแทนของแพลตฟอร์มต่างๆ จึงทำให้การรับรู้ของเด็กและเยาวชน คนในสังคม ปัจจุบันเข้าถึงสื่อไร้คุณภาพได้อย่างสะดวก และ ทิศทางการดำเนินชีวิตที่เรียนรู้จากผู้ที่มีรายได้สูงจากการกระทำที่ไม่เหมาะสม กลายเป็นทางเลือกที่เด็กและเยาวชน คนในสังคม เลือกที่จะทำ โดยไม่ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อผลกระทบทั้งต่อบุคคลอื่นและสังคมส่วนร่วม เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ โดยอ้างสิทธิส่วนบุคคลที่ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่นและ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

4. การขอให้รัฐบาล พิจารณาประกาศให้กัญชา กัญชง พืชกระท่อม กลับสู่การเป็นยาเสพติดให้โทษ และกำหนดเงื่อนไขการใช้ทางแพทย์เป็นข้อยกเว้น เนื่องจากแม้กระทรวง พม.จะประกาศกฎกระทรวงเด็กเสี่ยงต่อการกระทำผิด เพิ่มเติม ในกรณีเด็กที่ใช้กัญชา กัญชง พืชกระท่อมเพื่อการนันทนาการ แต่ในการพิสูจน์ทราบและขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อยืนยันการใช้เพื่อนันทนาการมีความยากลำบาก ใช้ระยะเวลาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายส่วน และปัญหาสำคัญคือ เด็กจะต้องใช้ หรือเกิดผลกระทบจากการใช้ รับเข้าร่างกายไปแล้วเท่านั้น จึงจะสามารถดำเนินการได้ จึงยากต่อการดำเนินการคุ้มครองเด็กตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้านการคุ้มครองเด็ก และการไม่นิยามว่าสิ่งดังกล่าว เป็นสิ่งที่ผิด ทำให้ความเสี่ยงที่ต้องพิจารณาขออนุญาตเพิ่มเติม ทำให้การคุ้มครองเด็กมีข้อจำกัดในการดำเนินการ

5. ขอให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาส่งเสริมการมีพื้นที่สร้างสรรค์ในชุมชนสำหรับคนทุกช่วงวัย เพื่อเพิ่มโอกาสการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทุกช่วงวัยในชุมชน ลดปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้ประชาชนขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการที่สำคัญ โดยกำหนดเป็นประเด็นสำคัญภายใต้แผนพัฒนาท้องถิ่นของทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องมีพื้นที่สร้างสรรค์ประจำท้องถิ่น ที่เหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีบุคลากร กลไก และงบประมาณในการดูแลพื้นที่ดังกล่าวอย่างเหมาะสม

6. ขอให้กรมประชาสัมพันธ์ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบรรยากาศการรับรู้ข่าวสารเชิงบวก เนื่องจากปัจจุบันข่าวที่มีเนื้อหารุนแรงหรือหตุ เช่น อาชญากรรม ความยากลำบาก เป็นข่าวที่เข้าถึงได้ง่ายและมีเวลาในการนำเสนอมาก จนกระทบการรับรู้และการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน รวมถึงทิศทางอารมณ์ของประชาชนที่เข้าถึง โดยเฉพาะในช่วงเช้าของทุกวัน ควรพิจารณาเป็นข่าวสร้างสรรค์ จรรโลง และมีคุณค่า

ประเด็นการส่งเสริมการตั้งครรภ์และการมีบุตรที่มีคุณภาพ

1. ขอให้รัฐบาล พิจารณาการขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรภ์ ด้วยการเสริมพลังครอบครัวทุกมิติ หรือพิจารณาออกกฎหมายควบคุมการตั้งครรภ์ และรวมถึงการยกระดับประเด็นการขับเคลื่อนปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่สอดคล้องกับสถานการณ์เชิงปริมาณในสังคม เนื่องจากสถานการณ์การตั้งครรภ์คุณภาพ พัฒนาการเด็กปฐมวัย ภาวะโภชนาการ และการเลี้ยงดูเด็กไม่เหมาะสม ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน มีทิศทางที่น่าห่วงใย ทั้งการไม่ได้เลี้ยงดูเด็กด้วยตัวเอง การเลี้ยงดูไม่เหมาะสม รวมถึงการมีบุตรในเงื่อนไขที่ไม่มีความพร้อมหรือเหมาะสม ใน 4 ประเด็นที่ควรพิจารณาควบคุมการตั้งครรภ์ ดังนี้ 1)มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกรูปแบบ 2) มีปัญหาสุขภาพจิตที่ไม่ได้รับการรักษาหรืออยู่ระหว่างการรักษาที่ยังไม่ทุเลา 3) มีบุตรมากเกินกว่าขีดความสามารถในการเลี้ยงดู และ 4) มีบุตรมากกับคู่สมรสหลายคน และไม่ได้ดูแลบุตรเดิม พร้อมทั้งการพิจารณายกระดับการจัดการปัญหาตั้งครรภ์ไม่พร้อมจากมุ่งเป้าเพียงกลุ่มวัยรุ่นที่หมายถึงอายุต่ำกว่า 20 ปี แต่เมื่อพิจารณาสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งจากการหย่าร้าง ทั้งที่จดทะเบียนสมรสและอยู่กินฉันสามีภรรยา การมีบุตรมากกับคู่สมรสหลายคน การใช้ความรุนแรงในเด็ก การเลี้ยงดูเด็กไม่เหมาะสม การเพิ่มขึ้นของครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวและครอบครัวข้ามรุ่น การตั้งครรภ์โดยมีภาวะสุขภาพจิตไม่ปกติ หรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การไม่วางแผนครอบครัว การทอดทิ้งเด็กไว้กับบุคคลในครอบครัวหรือในภาวะเลวร้าย การแสวงหาประโยชน์จากเด็ก จึงเห็นควรพิจารณาทบทวนพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น พ.ศ.2559 เพื่อเปลี่ยนเป็นพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม พ.ศ..... โดยสามารถศึกษาประเด็นนิยามตั้งครรภ์ไม่พร้อมอย่างไม่เป็นทางการที่ สสว.11จัดทำไว้ผ่านการวิเคราะห์สถานการณ์ผลกระทบทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ ใน ลิงค์นี้

2. ขอให้คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ(กสช.) พิจารณาศึกษาการเพิ่มสวัสดิการภาครัฐในการส่งเสริมการมีบุตรของครอบครัวที่มีความพร้อม ดังนี้

- การส่งเสริมการมีคลินิกส่งเสริมการมีบุตรที่รัฐอุดหนุน เนื่องจากปัจจุบันคลินิกรูปแบบดังกล่าว ทั้งรัฐและเอกชน มีค่าใช้จ่ายสูงมากในการดำเนินการ ทำให้การเก็บไข่ ฝากไข่ หรือดำเนินการเพื่อการมีบุตรของผู้มีบุตรยาก จำเป็นจะต้องมีฐานะทางการเงินที่สูงเท่านั้นจึงจะดำเนินการได้ ส่งผลให้การส่งเสริมการมีบุตรในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยได้ปานกลางที่มีบุตรยากกลายเป็นเรื่องยาก หรือรวมถึงการเพิ่มกรณีมีบุตรยากเป็นโรคที่สามารถเบิกจ่ายในสิทธิด้านสุขภาพทุกกลุ่ม ทั้งเบิกจ่ายตรง ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าและประกันสังคม

- สวัสดิการของขวัญวันเกิดให้เด็ก 6 ปี ประกอบด้วย ของขวัญวันแรกเกิด (ของใช้จำเป็น เงินขวัญถุง 1,000 บาท นิทานปกแข็ง) เงินอุดหนุนเด็กปฐมวัย เดือนละ 800 บาท ภายใต้เงื่อนไขการติดตามพัฒนาการตาม DSPM ที่จะต้องสมวัย และกำหนดเงื่อนไขที่จะต้องฝากครรภ์คุณภาพ โดยคำนวณด้วยฐานประชากรเกิดใหม่ ณ ปี 2568 จำนวน 436,395คน ใช้งบประมาณของขวัญวันเกิด คนละ 2,000 บาท = 872,790,000 บาท และเงินรายเดือนๆละ 800 บาท จ่าย ปีละ 11 เดือน ในฐานเด็กปฐมวัยหักแรกเกิดจำนวน 2,911,093 คนๆละ 800 บาท จำนวน 11 เดือน คิดเป็น 25,617,618,400 บาท รวมเป็นใช้งบประมาณ 26,490,408,400 บาท ต่อปี ในสัดส่วนของเด็กเกิดใหม่รายเดือน สามารถคำนวณลดจากเด็กครบปีเดือนชนเดือน โดยหากยังจำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขในกลุ่มรายได้น้อย หรือ มีรายได้ต่ำกว่า 100,000 บาท

ต่อคนต่อปี เห็นควรจำกัดสิทธิเพียงแค่นักดนตรีคนๆ 3 เช่นเดียวกับระบบประกันสังคม เนื่องจากมีปัจจัยที่สะท้อนความยากลำบากที่เด่นชัดในมิติรายได้

- ขอให้กรมสรรพากร พิจารณาการเพิ่มสิทธิลดหย่อนภาษีในกรณีบุตร จาก 30,000 ต่อคน เป็น 50,000 บาทต่อคน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้มีผู้มีรายได้สูง ที่มีความพร้อมมีบุตร โดยกำหนดเงื่อนไขร่วมกับการประเมินพัฒนาของการของเด็กตามช่วงอายุที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด และการเข้าถึงการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมาย เป็นเงื่อนไขประกอบ

- การพิจารณาสิทธิวันลาของแรงงาน 3 กรณี 1)กรณีเพื่อการเลี้ยงดูบุตรของสตรีตั้งครรภ์ โดยขอให้ครอบคลุมตั้งแต่ก่อนคลอดบุตร 15 วัน (ตามข้อมูลในสมุดบรรทุกสุขภาพแม่และเด็ก) รวมถึงครอบคลุมอายุบุตรอย่างน้อย 6 เดือน ที่สอดคล้องกับกระทรวงสาธารณสุขที่มุ่งให้เด็กได้รับ นมแม่ 6 เดือน โดยไม่สร้างภาระที่แม่จะต้องมีเครื่องปั๊มนม ถูเก็บน้ำนม และตู้แช่น้ำนม ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สูง 2) กรณีขยายคุ้มครองซึ่งเป็นบิดาของเด็ก โดยให้สิทธิลาช่วยภรรยาเลี้ยงดูบุตร โดยยังได้รับเงินเดือน 30 วัน เพื่อสนับสนุนดูแลภรรยา ลดภาระและป้องกันความเสี่ยงในการฉีกคร่าหลังคลอด และ 3)กรณีผู้ประกอบการอาชีพอิสระในระบบประกันสังคม ขอให้พิจารณาจัดสวัสดิการในรูปแบบเงินช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตร เดือนละ 2,000 บาท เป็นระยะเวลา 3 -6 เดือน ตามที่สมควร ทั้งนี้พิจารณาควบคู่กับแนวคิดในการให้คนมีบุตรอย่างน้อย 6 เดือน ของกระทรวงสาธารณสุข และ เจตนารมณ์ที่มุ่งเน้นการได้ใช้เวลาร่วมกันของมารดาและบุตร ไม่ใช่การมีบุตร โดยไม่รับผิดชอบดูแล

- การให้สวัสดิการเด็กในรูปแบบเครดิตเงินฝากภายใต้แนวคิด “ พ่อแม่ใส่ใจวางแผนครอบครัว ฝากครรภ์ดี วัคซีนตรงเวลา พาลูกปฐมวัยพัฒนาการดี มีรางวัล ” เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนครอบครัวที่เลี้ยงดูเด็กโดยไม่ใช้สื่อหน้าจอ และมีพัฒนาการสมวัย ตามช่วงวัย รวมถึงพ่อแม่มีความรู้ที่เหมาะสมในการเลี้ยงดูบุตร จะมีเครดิตเงินฝากสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อเป็นเงินฝากเข้าบัญชีของเด็กสะสมไว้ ตั้งแต่พ่อแม่วางแผนครอบครัว ด้วยการปรึกษาแพทย์ ตรวจโรคก่อนมีบุตร การฝากครรภ์ของมารดา ที่ฝากครรภ์ก่อน 12 สัปดาห์ และมีการฝากครรภ์อย่างน้อย 5 - 8 ครั้ง /ตามรอบการประเมินพัฒนาการช่วงปฐมวัย ตามคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่ 9,18,30,40,60,72 เดือน และ การเข้ารับวัคซีนตามช่วงวัยอย่างครบถ้วน โดยพิจารณาเป็นเครดิตเงินฝากชื่อของเด็ก ครั้งละ 200-400 บาท โดยสามารถใช้จ่ายเงินดังกล่าวได้ เมื่อเด็กบรรลุนิติภาวะ

- การพิจารณาส่งเสริมการจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในกลุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่รับเด็กตั้งแต่ 3 เดือน ถึง 3 ปี เพื่อรองรับเด็กในครอบครัวยากลำบาก โดยรัฐให้เงินอุดหนุนเพิ่มเติมเพื่อให้ดำเนินการอย่างมีมาตรฐานที่กำหนด เนื่องจากสัดส่วนของเด็กปฐมวัยในปัจจุบัน ยังมีตัวเลขที่กระจุกในกลุ่มครอบครัวยากจนได้น้อยที่สูงกว่ากลุ่มอื่น จึงจำเป็นต้องพิจารณาจัดบริการรองรับเพื่อบริหารความเสี่ยงเด็กในกลุ่มดังกล่าว ให้อยู่ในพื้นที่บริการและสนับสนุนของภาครัฐอย่างมีคุณภาพ เป็นทางเลือกให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กที่มีความยากลำบาก ให้ได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมพลังต้นทุนคุณภาพชีวิตของเด็ก

โดยเจตนารมณ์ของการผลักดันสวัสดิการข้างต้น ไม่เพียงแต่การจัดให้มีบริการที่เหมาะสม หากแต่จะเป็นการที่รัฐสร้างการรับรู้ที่เหมาะสม ผ่านเงื่อนไขการรับสิทธิสวัสดิการที่รัฐจัดให้ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจกระบวนการดูแลเด็กที่มีความเหมาะสม ผ่านการจัดบริการของรัฐอย่างไร้รอยต่อ

ประเด็นการพัฒนาเด็กและเยาวชน

1. ขอให้ภาครัฐ โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวงภายในได้บันทึกข้อตกลงการบูรณาการความร่วมมือ 6 กระทรวง : การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัย) พ.ศ.2565-2569 ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุขมีความชัดเจนในการดำเนินการสร้างการรับรู้ต่อทิศทางการเลี้ยงดูเด็กในประเด็น ดังนี้

- ความชัดเจนในประเด็นความเหมาะสม ผลกระทบ ความเสียหาย จากการใช้สื่อหน้าจอในช่วงปฐมวัยถึง 12 ขวบปี ที่ควรมีการกำหนดที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน เพราะในปัจจุบันพบว่า ผลกระทบจากการใช้สื่อหน้าจอ ซึ่งแม้จะเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายกรณี แต่เป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ ความเสี่ยง สุขภาพ พฤติกรรมของเด็ก โดยเฉพาะช่วงปฐมวัยที่มีการใช้สื่อหน้าจอเลี่ยนดูบุตร ทั้งด้วยความไม่รู้ ความเข้าใจผิด และความตั้งใจ รวมถึงการใช้สื่อหน้าจออย่างไม่เหมาะสมของเด็กวัยเรียน เนื่องจากปัจจุบัน ยังไม่มีหน่วยใดออกมาประกาศอย่างชัดเจน และบุคลากรของหน่วยงานภายใต้บันทึกข้อตกลง ยังสร้างความสับสนให้ประชาชน ด้วยการอธิบายที่แตกต่างกัน

- หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาประถมศึกษา ที่ควรมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการศึกษาภาคบังคับ รวมถึงพัฒนาการตามธรรมชาติตามวัยของเด็ก ที่คำนึงถึงการเป็นสารตั้งต้นในการปรับตัวในสังคมแห่งพลวัตร เนื่องจากปัจจุบัน มีประเด็นที่น่าห่วงใย ดังนี้ สถานศึกษาผลิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการแข่งขันและเร่งรัดทางวิชาการ รวมถึงการสอบเข้า การเรียกรับเงิน และการพัฒนาหลักสูตรย่อยที่ขัดต่อหลักการของกฎหมาย และเป็นการสร้างความเครียดให้กับเด็กทั้งปฐมวัยและประถมศึกษา จนเกิดการรับรู้ของผู้ปกครองว่า การเร่งรัดพัฒนาการ การกระตุ้นทางวิชาการ คือสิ่งที่เหมาะสมตามช่วงวัย จนส่งผลต่อความเครียดและสุขภาพจิตของเด็ก การปรับตัวรับมือดิจิทัล ซึ่งเป็นเพียงหนึ่งรูปแบบของการพลวัตรทางสังคม เท่านั้น การปรับตัวทุกอย่างในการนำดิจิทัลมาใช้ในการเรียนรู้และการเรียนของเด็ก จึงเป็นการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับพัฒนาการ วุฒิภาวะ ความสามารถในการตัดสินใจของเด็ก ที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน จึงเห็นควรเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการ มีมาตรการในการบังคับใช้หลักสูตร กำกับสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ให้มุ่งสร้างการรับรู้ที่ถูกต้องกับผู้ปกครอง และมุ่งส่งเสริมให้เด็กเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสังคมและพัฒนาการตามช่วงวัย พร้อมทั้งการกำกับสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาอย่างเข้มงวด เพื่อลดการสร้างการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนและสับสนแก่ผู้ปกครองเด็ก สิ่งสำคัญคือขอให้กระทรวงศึกษาธิการมีความชัดเจนระหว่าง แนวทางการสอน และ แนวทางการประเมินผล ที่ต้องตรงกันและสอดคล้องกับกฎหมายด้านการศึกษาปฐมวัย และภาคบังคับ รวมถึงหลักสูตร และ พัฒนาการตามวัยของเด็กเป็นสำคัญ

- การส่งเสริมประเด็นอาหารเข้าในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สถานศึกษา ชุมชน และครอบครัว ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญต่อพัฒนาการเด็กที่กำลังพบปัญหาเด็กพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีปัญหาทุพโภชนาการในครอบครัวยากลำบาก

- การขับเคลื่อนประเด็นการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต และ ทักษะชีวิตที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิต เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์แรงงาน ทั้งบัณฑิตว่างงาน แรงงานนอกระบบที่เพิ่มขึ้น ความยากลำบากในครอบครัวจนเด็กต้องทำงานในเงื่อนไขที่กฎหมายอนุญาต รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพของเด็ก ที่สถานศึกษายังคงมุ่งเน้นการส่งเสริมความโดดเด่นทางวิชาการและภาษา เป็นสำคัญ จึงควรพิจารณา

กำหนดกรอบความชัดเจนดังกล่าว เพื่อรองรับเด็กที่มีอัตลักษณ์และความโดดเด่นเฉพาะด้านในทุกพื้นที่ รวมถึงการรับรองสาขาวิชาความรู้นอกห้องเรียนที่สามารถส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีหรือเพิ่มพูนทักษะในการดำเนินชีวิตให้การเรียนรู้ของเด็กตามความถนัดได้รับการส่งเสริม มีใช้การเพิกเฉย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการถูกหรือบดลูในสถานศึกษา

■ การเร่งรัดการจัดการปัญหาสุขภาพจิตของเด็กในสถานศึกษาและชุมชน ที่พบว่า สถิติการป่วยด้วยโรคทางสุขภาพ โดยเฉพาะโรคที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางอารมณ์ พัฒนาการ เพิ่มสูงขึ้นในเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องเร่งดำเนินการในระดับครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้รวมถึงการกระทำความผิด การใช้ความรุนแรง การเข้าถึงยาเสพติดและบุหรี่ไฟฟ้า รวมถึงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับครอบครัวและความเครียดเป็นสำคัญ โดยการกำหนดประเด็นในการขับเคลื่อนกลไกคณะกรรมการสุขภาพจิตจังหวัด โดยเร่งด่วน บนพื้นฐาน ยึดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กเป็นสำคัญ โดยใช้ครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน และการรับรู้เชิงบวกของสภาพแวดล้อม

2. ขอให้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ(กดยช.) พิจารณาการตั้งศูนย์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน ที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ เพื่อให้เป็นพื้นที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการ พัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มในการมีส่วนร่วมและขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะการการรวบรวมทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เพื่อจัดทำคำของบประมาณ ขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่ ที่ไม่จำกัดเพียงแค่สภาเด็กและเยาวชนในบทบาทภารกิจของ พม. เท่านั้น หากแต่ครอบคลุมเด็กและเยาวชนทุกคน ทุกกลุ่ม ทั้งที่จดทะเบียนตามกฎหมายหรือรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ ให้เข้าถึงการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้เข้าถึงแหล่งทรัพยากร มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ตั้งแต่ท้องถิ่น อำเภอ จังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยขับเคลื่อนงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ

3. ขอให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ พิจารณาประกาศนโยบายคุ้มครองเด็กในพื้นที่ออนไลน์ เนื่องจากปัจจุบันมีการนำเด็กเข้าสู่กระบวนการสื่อสารออนไลน์เพิ่มสูงขึ้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวของผู้ใหญ่ ทั้งจากบิดามารดา บุคลากรด้านการศึกษา ผู้ใหญ่ในชุมชน ซึ่งด้วยพัฒนาการตามช่วงวัย และเจตนาารมณ์ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กฎหมายคุ้มครองเด็กและกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่มุ่งในการปกป้อง คุ้มครองสวัสดิภาพและสิทธิเด็กที่ยังไม่อยู่ในวัยที่สามารถตัดสินใจและปกป้องตัวเองได้อย่างเหมาะสม จึงเห็นควรให้รัฐ โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน ประกาศนโยบายการคุ้มครองเด็กในพื้นที่ออนไลน์อย่างชัดเจน เพื่อยืนยันการไม่สนับสนุนการกระทำที่เป็นการคุกคามสวัสดิภาพเด็ก ทั้งของพ่อแม่ บุคลากรสถานศึกษา และผู้ใหญ่ในชุมชน ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กที่ทำให้ปัจจุบันมีการใช้สื่อออนไลน์อย่างไม่เหมาะสม ทั้งการทำกิจกรรมทางเพศ การคุกคามผู้อื่น และการเข้าสู่กระบวนการบริหารจัดการผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เพื่อให้ได้มา ซึ่งรายได้จากช่องทางออนไลน์อย่างไม่เหมาะสม

4. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการส่งเสริมการมีอาชีพในท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชนที่อยู่ในภาวะยากลำบาก เพื่อเป็นทรัพยากรในท้องถิ่น ผ่านกองทุนสวัสดิการชุมชน หรือจัดบริการภายใต้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2566 ในการสนับสนุนให้เด็กในภาวะยากลำบากในชุมชน มีบทบาทสำคัญในชุมชน ช่วยงานชุมชน สามารถดูแลตัวเองและครอบครัวในภาวะยากลำบากได้อย่างเหมาะสม ภายใต้การดูแลสวัสดิภาพจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงที่เด็กจะเข้าสู่โอกาสในการกระทำหรือถูกระงับโดยมิชอบจากสภาพแวดล้อม

ประเด็นวัยแรงงาน

1. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พิจารณาจัดกิจกรรมสุขภาพดีมีรางวัล เนื่องจากข้อมูลพบว่า ปัจจุบันวัยแรงงานป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง(NCDs) และโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งเกิดจากวิถีชีวิตและพฤติกรรมสุขภาพ ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และความเสี่ยงที่จะเจ็บป่วยพิการและเสียชีวิต อันส่งผลกระทบต่อตัวเองและครอบครัว จึงเสนอให้มีกิจกรรมที่สร้างการรับรู้เชิงบวก และการยืนยันความสำคัญของการดูแลสุขภาพของวัยแรงงานที่ปัจจุบันเริ่มมีทิศทางของการต้องรับผิดชอบดูแลภาวะพึ่งพิงที่สูงขึ้น โดยการจัดกิจกรรมในระดับชุมชน ที่ส่งเสริมการมีสุขภาพดี ทั้งกรณีบุคคลที่สุขภาพแข็งแรง และ กลุ่มที่ป่วย NCDs ให้เข้าสู่การปรับพฤติกรรมสุขภาพ เพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพดีและลดค่าใช้จ่าย โดยมีรางวัลที่แตกต่างกันในกลุ่มผู้ที่มีสุขภาพดีที่จะได้รับสิทธิในการเข้าถึงบริการ เช่น การกู้ยืมเงิน การนันทนาการ หรือการลดค่าครองชีพ และในกรณีผู้ที่มีปัญหาสุขภาพที่ปรับพฤติกรรมจนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น จะได้รับสิทธิสวัสดิการเช่นเดียวกันกับบุคคลที่มีสุขภาพแข็งแรง

2. ขอให้กระทรวงสาธารณสุขพิจารณาส่งเสริมและขับเคลื่อนประเด็น Health Literacy ผ่านกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพระดับอำเภอ(พขอ.) ทั้งสำหรับการดูแลตัวเองและคัดกรองความเสี่ยง ดูแลสมาชิกในครอบครัว ให้ลดปัจจัยที่จะป่วย หรือป่วยรุนแรง หรือป่วยซ้ำ รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยในครอบครัวให้มีประสิทธิภาพ ลดช่องว่างระหว่างการรับบริการทางการแพทย์และผู้ป่วย ครอบครัว ให้สามารถดูแลสุขภาพผู้ป่วยและผู้ดูแลในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม โดยอาศัยกลไกโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นฐานในการสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่เหมาะสม ภายใต้การสร้างแรงบันดาลใจจากผู้ป่วยที่ปรับพฤติกรรมสุขภาพได้อย่างโดดเด่น และครอบครัวที่ดูแล คัดกรองความเสี่ยงผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ขอให้คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิสังคมแห่งชาติ พิจารณาศึกษาแนวทางการเพิ่มสวัสดิการของวัยแรงงาน ทั้งในกลุ่มนันทนาการ และ สิทธิการดูแลรับผิดชอบสุขภาพตัวเองและครอบครัว โดยไม่กระทบค่าจ้าง ทั้งในระบบและนอกระบบ เช่น การลาเพื่อพาบุคคลในครอบครัวไปพบแพทย์ตามนัด การลาเพื่อดูแลสุขภาพโดยไม่เจ็บป่วย เป็นต้น และรวมถึงการมีสวัสดิการในด้านนันทนาการ เช่น การมีสิทธิวันหยุดนอกลายในสถานพยาบาลของรัฐฟรี เดือนละ 1-2 ครั้ง (ปัจจุบันมีแค่สำหรับข้าราชการ) รวมถึงการส่งเสริมการกำหนดสวัสดิการในกลุ่มนันทนาการหรือลดความเครียดในการครองชีพ เช่น โครงการในรูปแบบเราเที่ยวด้วยกัน คนละครึ่ง ที่ภายใต้สถานการณ์ที่ค่าครองชีพสูงและประชาชนมีความเครียดในการยังชีพเป็นวงกว้าง

4. ขอให้กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พิจารณาศึกษาแนวทางการเพิ่มโอกาสในการทำงานในพื้นที่ชุมชนที่มีความมั่นคงและรายได้เพียงพอ ด้วยกลไกการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวง อว. เนื่องจากพบว่าแรงจูงใจสำคัญหนึ่งของแรงงานไทยที่ลักลอบเข้าเมืองในต่างประเทศเกิดจากค่าจ้างขั้นต่ำที่ได้ในงานประเภทเดียวกัน ซึ่งเป็นกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือ(Unskilled Labor) มีความแตกต่างกัน ทำให้แม้จะต้องแบกรับความเสี่ยงในการถูกจับกุม ไม่ได้รับการดูแลตามกฎหมาย หรือ เสี่ยงตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ แต่ประชาชนบางกลุ่มยังคงตัดสินใจในการกระทำผิดกฎหมาย พร้อมกับการจัดตั้งศูนย์ประสานงานช่วยเหลือคนไทยในต่างแดน อย่างเป็นระบบ เนื่องจากเมื่อประสบปัญหา มิใช่มีเพียงแค่มิติด้านการประกอบอาชีพ หากแต่มีปัจจัยด้านสุขภาพ ความเป็นอยู่ การถูกกระทำโดยมิชอบที่เกิดขึ้น และยากต่อการขอความช่วยเหลือ นอกจากนี้พบว่าปัจจุบันภายใต้ปัญหาค่าครองชีพที่สูง และรายได้ที่ลดลงของประชากรไทย ทำให้แรงจูงใจในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยรบกวนคุณภาพชีวิต เช่น

กัญชา กัญชง กระท่อม รวมถึงอาชีพอื่นๆที่ผิดกฎหมาย เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากมีรายได้ที่มากกว่าการประกอบอาชีพอื่นในระบบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคคลในครอบครัวและบุคคลในชุมชนหลายมิติ

5. ขอให้กระทรวงยุติธรรม พิจารณาจัดตั้งกลไกคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยงครอบครัวผู้ต้องขังระดับจังหวัด เพื่อเป็นกลไกในการสร้างการมีส่วนร่วมในการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ต้องขังและครอบครัวและครอบครัว เนื่องจากพบว่า กระบวนการดำเนินการด้านการจัดการผู้กระทำผิดกฎหมาย เป็นกระบวนการภายในของเรือนจำ ซึ่งผลกระทบจากการต้องขัง มักจะเกิดขึ้นและสร้างผลกระทบต่อวิถีชีวิตของครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยเด็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยกาย ผู้ป่วยจิต คนพิการ ความยากจน ที่ทำให้เกิดความเสียหายจากผลกระทบที่ไม่มีระบบการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรม จึงเห็นควรให้มีคณะอนุกรรมการดังกล่าว เพื่อเป็นการลดผลกระทบของครอบครัวจากการกระทำผิดกฎหมายของผู้ต้องขังซึ่งอยู่ระหว่างรับโทษตามกฎหมาย เพื่อป้องกันความเสียหายมิให้เกิดความเสียหายที่รุนแรง กับสมาชิกในครอบครัว ทั้งเพื่อเป็นการเสริมแรงเชิงบวกในการตัดสินใจของผู้ต้องขังภายหลังออกจากเรือนจำ

6. ขอให้กระทรวงแรงงาน และ สำนักงาน กพ. พิจารณารูปแบบการปฏิบัติงานหรือสิทธิการลา สิทธิต่างๆของผู้ป่วยจิตเวชที่เป็นแรงงานในระบบ นอกกระบบ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ เนื่องจากสถิติด้วยแรงงานที่ป่วยด้วยโรคทางจิตเวชเพิ่มสูงขึ้น และในหลายกรณี จำเป็นต้องมีการบำบัดฟื้นฟู หรือการจัดการจิตสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งในหลายกลุ่มอาการส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต การปฏิบัติงาน และการอยู่ในสังคม จึงเห็นควรเสนอให้มีมาตรการในการสนับสนุนในกรณีผู้ป่วยจิตเวชที่เป็นแรงงาน ให้ได้รับสิทธิการลา หรือ สิทธิอื่นๆในการดูแลสุขภาพ โดยลดผลกระทบจากสภาพแวดล้อม และเป็นการบริหารความเสี่ยงจากผลกระทบของหน่วยงาน องค์กร หรือบริษัท

7. การส่งเสริมการออมหรือการลงทุนโดยกองทุนภาครัฐแก้วยแรงงานทุกกลุ่ม เนื่องจากพบว่า ปัญหาสำคัญของวัยสูงอายุคือเรื่องค่าครองชีพ อาชีพ และรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นผลกระทบจากการขาดการบริหารจัดการด้านการเงินในวัยอื่น โดยอาจพิจารณาช่องทางกองทุนการออมแห่งชาติ(กอช.) หรือ การศึกษารูปแบบของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ(กบข.) เพื่อออกแบบกองทุนที่ส่งเสริมการออมหรือการลงทุนที่จะเกิดการบริหารจัดการเงินโดยการสนับสนุนของภาครัฐแก้วยแรงงาน ทั้งในกลุ่มสนใจการออมหรือสนใจการลงทุน โดยที่มีการเชิญชวนนักลงทุนมืออาชีพมาร่วมออกแบบและบริหารกองทุนให้เกิดการร่วมลงทุนหรือออมเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นผู้สูงอายุ

1. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สุขภาพดีมีรางวัล เนื่องจากข้อมูลพบว่า ปัจจุบันวัยสูงอายุป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง(NCDs) และโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งเกิดจากวิถีชีวิตและพฤติกรรมสุขภาพ ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และความเสี่ยงที่จะเจ็บป่วย พิการและเสียชีวิต อันส่งผลกระทบทั้งต่อตัวเองและครอบครัว ซึ่งด้วยเหตุปัจจัยแห่งวัยที่เข้าสู่ภาวะเสื่อมถอยทุกมิติ ตั้งแต่ร่างกาย สมอ ภูมิต้านทาน ซึ่งการป่วยในกลุ่มโรคติดต่อไม่เรื้อรัง ส่งผลต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนในผู้สูงอายุหลายกรณี การขับเคลื่อนกิจกรรมดังกล่าวภายใต้แผนพัฒนาท้องถิ่น และกลไกสวัสดิการชุมชน จึงเป็นการสร้างแรงจูงใจและเสริมพลังผู้สูงอายุและครอบครัวให้รักษาสุขภาพด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ด้วยการมีรางวัลจากภาครัฐ ที่ใช้งบประมาณในการมอบรางวัลแก่ผู้สูงอายุที่มีค่าผลตรวจทางสุขภาพดีขึ้นในกลุ่มโรค NCDs ซึ่งจะสามารถลดงบประมาณด้านสุขภาพลงไปได้หลายส่วน ร่วมกับกลไกนักบริบาลผู้สูงอายุในชุมชน ให้ลดจำนวนผู้สูงอายุในภาวะยากลำบากที่มีปัญหาโรคติดต่อไม่เรื้อรัง พร้อมทั้งลดปัจจัยเสี่ยงที่จะเกิดผู้สูงอายุที่มีภาวะติดเตียงร่วมด้วยในชุมชนลดลง

2. ขอให้กรมกิจการผู้สูงอายุ ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาประเด็นการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุแบบองค์รวม “ สํารวจข้อมูล ประเมินความพร้อม ออกแบบการเสริมพลัง เสริมทักษะ พัฒนาความร่วมมือ รวมถึงกฎหมายส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพ ด้วยมาตรการจูงใจทางภาษี ” ประเด็นปัญหาสำคัญในระดับพื้นที่ที่จะต้องมีการจัดทำข้อมูลที่ชัดเจน และรอบด้าน ไม่เพียงแค่ว่าในระบบประกันสังคม หากต้องพิจารณาให้ครอบคลุมถึงอาชีพอิสระ เกษตรกรรม และกลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่จะต้องคำนึงถึงสถานการณ์ในครอบครัว ภาวะพึ่งพิง สุขภาพ ความสามารถในการประกอบอาชีพ และต้นทุนทางสังคม เพื่อจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความสามารถในการดูแลตัวเองได้อย่างเพียงพอ ผู้สูงอายุที่มีความพร้อมและจำเป็นต้องส่งเสริมการมีอาชีพและรายได้ ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ทั้งในกลุ่มที่ต้องจัดสวัสดิการสังคมสนับสนุน และ ไม่จำเป็นต้องจัดบริการ เพื่อนำข้อมูลเชิงสถิติที่วิเคราะห์ร่วมในเชิงประเด็นเสนอกฎหมายในการขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าว ทั้งการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุในพื้นที่ โดยใช้มาตรการทางภาษีเป็นปัจจัยสร้างการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ และการใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนในระดับท้องถิ่น โดยขอให้รัฐเป็นต้นแบบในการจ้างงานผู้สูงอายุ ร่วมกับเอกชนเพื่อยกระดับกลไกการจ้างงานผู้สูงอายุในพื้นที่ตั้งแต่ อบท. อำเภอ จังหวัด อย่างชัดเจน พร้อมทั้งกองทุนผู้สูงอายุควรพิจารณาสนับสนุนภาครัฐและเอกชนที่จ้างงานผู้สูงอายุ ทั้งในรูปแบบที่เป็นตัวเงินหรือทรัพยากรต่างๆ

3. ขอให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุจังหวัด เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเด็นด้านผู้สูงอายุในจังหวัด เนื่องจากสถานการณ์ด้านผู้สูงอายุ ทั้งสัดส่วนประชากร ภาวะพึ่งพิง สุขภาพกาย สุขภาพจิต รายได้อาชีพ ที่อยู่อาศัย ความเป็นอยู่ บทบาททางสังคม ในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันในลักษณะที่ยากต่อการใช้ข้อมูลค่าเฉลี่ยในระดับภาคได้ ซึ่งเป็นประเด็นที่จะต้องขับเคลื่อนร่วมกับกลไกภายนอกหลายองค์กร ซึ่งในปัจจุบัน ไม่มีกลไกในระดับจังหวัดที่ชัดเจน

ประเด็นคนพิการ

1. ขอให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พิจารณาประเด็นการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมการประกอบอาชีพของคนพิการ ภายใต้แนวคิด “ สุขภาวะดี ครอบครัวยั่งยืน ความรู้เหมาะสม ทักษะจำเป็น พร้อมสู่การเติบโต ” ที่มุ่งเน้นการดูแลคนพิการ ผู้ดูแลและครอบครัวอย่างรอบด้าน เพื่อให้มีสุขภาวะรอบด้านที่ดี กล่าวคือ สุขภาพกายดี สุขภาพจิตดี ความสัมพันธ์ในครอบครัวดี บริหารความเสี่ยงทุกมิติอย่างรอบด้าน เสริมพลังครอบครัวให้สามารถส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกคน การส่งเสริม การเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยร่วมมือกับ สสว.และสถาบันการศึกษา ในการออกแบบหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านความรู้คนพิการที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพตามสถานการณ์ทางสังคมและความต้องการของสถานประกอบการ และเสริมทักษะในการประกอบอาชีพที่จำเป็น ทั้งตามความสนใจ สถานการณ์ และความต้องการของสถานประกอบการ ก่อนการเข้าสู่ระบบการทำงานที่มีคุณค่า ที่คำนึงถึงการมีงานทำที่มีคุณค่า มีความก้าวหน้า ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตัวเองและเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินชีวิต และดูแลตัวเอง / ครอบครัวของคนพิการที่ประกอบอาชีพ

2. ขอให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยศูนย์บริการคนพิการจังหวัด พิจารณาประเด็นการยกระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการตามประเภทความพิการ โดยคำนึงถึงการใช้ต้นทุนทางสังคมของผู้ดูแลและครอบครัวเป็นฐาน ในระดับชุมชนผ่านการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์บริการทั่วไป เนื่องจากความพิการแต่ละประเภท มีความเฉพาะที่แตกต่างกัน และส่งผลต่อความสามารถในการดูแลตัวเองช่วยเหลือตัวเอง ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และการตัดสินใจของคนพิการที่แตกต่างกัน รวมถึงส่งผลต่อความซับซ้อน ต้นทุน ความเครียด ความรู้ ความถนัด ความเสี่ยงทรัพยากรที่ผู้ดูแลและครอบครัวที่แตกต่างกัน การดูแลคนพิการด้วยการมาตรฐานสวัสดิการเดียวกัน ไม่มีความเหมาะสม รวมถึงการต้องคำนึงถึงต้นทุนของคนพิการ ผู้ดูแล และครอบครัวเป็นตัวกำหนดรูปแบบและปริมาณในการจัดบริการอย่างเหมาะสม โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การจัดบริการต่างๆมีความเหมาะสมตามบริบทในพื้นที่

3. ขอให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พิจารณากำหนดแนวทางในการเชื่อมต่อข้อมูลและระบบการแจ้งเตือนการเข้าถึงสิทธิคนพิการ 3 หน่วยงาน คือ สถานพยาบาล ศูนย์บริการคนพิการจังหวัด และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากยังมีสถิติเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 3 ของคนพิการในจังหวัดที่ยังไม่ได้รับสิทธิเบี้ยความพิการ เนื่องจากข้อมูลจากหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในกลุ่มคนพิการ(ท.74) การขึ้นทะเบียนคนพิการว่าด้วยกฎหมายคนพิการ และการรับเบี้ยความพิการ ในปัจจุบัน ยังไม่เชื่อมต่อกับระบบสารสนเทศ ด้วยเงื่อนไขของกฎหมายในแต่ละสังกัด จึงเห็นควรเสนอให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พิจารณาออกแบบระบบการเชื่อมต่อและส่งต่อข้อมูลเพื่อเป็นหลักประกันด้านข้อมูลที่จะทำให้ข้อมูลคนพิการไม่ตกหล่น ทั้งในกลุ่ม ได้รับ ท.74 แต่ไม่มีบัตรประจำตัวคนพิการ / คนพิการเชิงประจักษ์ที่ไม่มีบัตรคนพิการ แต่ไม่มีสิทธิ ท.74 / คนพิการที่มีบัตร แต่ไม่ได้รับเบี้ยความพิการ รวมถึงคนพิการที่บัตรที่ถือบัตร 8 ปี ที่ใกล้หมดอายุให้มีระบบการติดตามและแจ้งเตือนอย่างเหมาะสม

4. ขอให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พิจารณามาตรากฎในการบริหารความเสี่ยงของผู้ดูแลคนพิการ ที่ประพจน์ไม่เหมาะสม เนื่องจากอำนาจในการเปลี่ยนแปลงผู้ดูแลคนพิการ เป็นอำนาจโดยชอบธรรมที่จะต้องมาจากคนพิการเป็นสำคัญ ซึ่งในหลายกรณี เช่น ผู้ดูแลรับเบี้ยความพิการ แต่ไม่ได้ดูแลคนพิการ หรือดูแลคนพิการอย่างไม่เหมาะสม ใช้ความรุนแรง ปล่อยปละละเลย รวมถึงกรณีที่ใช้สิทธิกู้เงินจาก

กองทุนฯ แล้วทอดทิ้ง ไม่ดูแลคนพิการ โดยไม่ชำระหนี้กองทุนฯ ส่งผลให้คนพิการไม่มีสิทธิกู้เงิน โดยมักจะเกิดขึ้นในกรณีคนพิการที่อยู่ในภาวะที่มีข้อจำกัดในการดูแลตัวเองและตัดสินใจ ไร้ความสามารถ หรือเป็นเด็ก จึงเสนอให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พิจารณากำหนดมาตรการ ดังนี้ 1) กรณีที่มีข้อมูลหลักฐานยืนยัน ว่าผู้ดูแลหลังบัตรคนพิการ ไม่ดูแลหรือดูแลอย่างไม่เหมาะสม เพื่อลดความขัดแย้งของคนพิการกับผู้ดูแล และครอบครัว ให้ศูนย์บริการคนพิการ มีอำนาจถอนชื่อผู้ดูแลหลังบัตรออก อันเป็นการสิ้นสุดสิทธิต่างๆที่กฎหมายกำหนดของผู้ดูแลคนพิการ ทั้งการลดหย่อนภาษี และสิทธิว่าด้วยกฎหมายคนพิการ 2) กรณีที่ผู้ดูแลใช้สิทธิยืมกู้เงินจากกองทุนไปก่อน แล้วทอดทิ้งคนพิการ ไม่ดูแล หากมีการถอนสถานะผู้ดูแลคนพิการ ขอให้คืนสิทธิในการกู้เงินให้กับคนพิการ หรือ ผู้ดูแลคนปัจจุบัน และให้กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ พิจารณากำหนดให้ลูกหนี้ เป็นชื่อผู้ดูแล และดำเนินการเร่งรัดหนี้สินตามแนวทางของกองทุน ร่วมกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อย่างเด็ดขาด

5. ขอให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พิจารณาถอดบทเรียนข้อท้าทายและโอกาสในการจ้างงานคนพิการ เพื่อการพัฒนากฎหมายและยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการ เนื่องจากการวิเคราะห์สถิติประเด็นคนพิการ ทั้งประเด็นด้านการศึกษา การจ้างงานตามมาตรา 33 โดยส่วนใหญ่ข้อมูลที่โดดเด่นจะเป็นกลุ่มคนพิการประเภท 3 ร่างกายหรือการเคลื่อนไหว โดยจากการหารือร่วมกับสถาบันการศึกษาพบว่า นักศึกษาพิการการเห็น เป็นหนึ่งในกลุ่มที่จบปริญญาตรี แต่ขาดโอกาสด้านอาชีพทั้งในสถานประกอบการและชุมชน สสว.11 จึงวางแผนร่วมกับศูนย์บริการคนพิการจังหวัดสงขลา ในการศึกษาประเด็นดังกล่าว เพื่อวิเคราะห์แนวทาง ความเป็นไปได้ที่มีความเหมาะสมในประเด็นโอกาสในการจ้างงานคนพิการในแต่ละประเภท โดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกระดับศักยภาพของคนพิการ ที่กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้การสนับสนุนในรูปแบบที่เหมาะสมกับความพิการแต่ละประเภท และพื้นที่การจ้างงานหรือการส่งเสริมโอกาสการพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงขอให้กรมฯ พิจารณาถอดบทเรียนในประเด็นดังกล่าว เพื่อวิเคราะห์หาโอกาสในการส่งเสริมการมีงานทำ หรือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามประเภทความพิการ ในระดับนโยบายผ่านคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ต่อไป

ประเด็นการพัฒนากลไกภาครัฐเพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

1. การพัฒนาฐานข้อมูลด้านสังคมแบบ All In One ตั้งแต่วางแผนครอบครัวถึงเสียชีวิต โดยกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการคลัง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เนื่องจากปัจจุบันปัญหาสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนไทย คือ การกระจายตัวของบทบาทที่สังกัดต่างกระทรวงกัน ส่งผลให้เกิดช่องว่างในกลไกการส่งต่อข้อมูลที่ประชาชนต้องเป็นผู้แบกรับความเสี่ยงดังกล่าว ทั้งที่ภายใต้การพัฒนาศักยภาพที่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลการขับเคลื่อนภารกิจภาครัฐด้วยเลขประจำตัวประชาชน จึงเห็นควรพิจารณาดำเนินการออกแบบระบบการเชื่อมต่อข้อมูลประชาชนด้วยเลขประจำตัวประชาชน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการ ยกตัวอย่างกระบวนการ ดังนี้ เมื่อ นาย ก. นาง ข. วางแผนตั้งครรภ์ กระทรวงสาธารณสุขนำเข้าข้อมูลในระบบ ส่งต่อให้ พม. พิจารณาประเมินครอบครัว พร้อมวางแผนการเสริมพลังร่วมกับ อปท. เมื่อบุตรคลอด แจ้งไปยังสำนักทะเบียนในท้องที่เกิด เพื่อยืนยันข้อมูลในการติดตามป้องกันความเสี่ยงในการแจ้งเกิดเกินกำหนด เมื่อแจ้งการเกิดให้ส่งต่อข้อมูลไปยัง พม.และ รง. เพื่อตรวจสอบสิทธิการรับเงินอุดหนุนและเงินสงเคราะห์บุตร หากพบว่าดำเนินการได้ ก็แจ้งไปยัง อปท. และ สำนักงานประกันสังคม เมื่อเด็กเข้ารับการคัดกรองพัฒนาการ วัคซีน หากพบว่า ไม่สมวัยหรือขาดนัด ก็ส่งต่อไปยัง อปท.และ พม. เพื่อเข้าดำเนินการภายใต้อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 23 พรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เมื่อเด็กเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ภายใต้ระบบระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ ผลการดำเนินการคัดกรองพัฒนาการตาม DSPM ก็นำเข้าในระบบ และหากคัดกรองพบความยากลำบากทางสังคมให้ ส่งต่อ พม.และ อปท. เมื่อพ้นช่วงปฐมวัย หากพบว่าเด็กมีความพร้อมเข้าประถมศึกษา ก็ส่งข้อมูลเข้า ศธ. หากพบปัญหา ก็ส่งข้อมูลให้ พม.และ อปท. เข้าดำเนินการ เมื่อเด็กเข้าระบบการศึกษาภาคบังคับ เมื่อครูประจำชั้นเยี่ยมบ้านแล้วพบประเด็นคัดกรองที่มีความยากลำบาก มีความเสี่ยง ให้ส่งต่อ พม. ศธ. อปท. มท. ตามประเด็น เป็นต้น โดยจะลดโอกาสการตกหล่นของเด็ก ภายใต้การใช้ข้อมูลและระบบสารสนเทศร่วมกันของส่วนราชการอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลประชาชนคนเดียวกัน ที่กลายเป็นยังสร้างความล่าช้าในการปฏิบัติงานของส่วนราชการโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้การให้มีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เป็นเจ้าภาพด้านข้อมูลภาพรวมของจังหวัด เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลกลางในการขับเคลื่อนงานอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัจจุบันทั้งในระดับท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด มีชุดข้อมูล ผ่านฐานข้อมูลที่หลากหลายและยากต่อการนำมาใช้เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกัน

2. ขอให้คณะกรรมการนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับจังหวัด พชจ. ในทุกจังหวัด เนื่องจากปัจจุบันมีการจัดตั้งตามสะดวก ทำให้กลไกในระดับอำเภอ ซึ่งมีพัฒนาสังคมฯ เป็นที่ปรึกษา ไม่สามารถติดตามหรือนำเข้าประเด็นด้านสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดตั้งกลไกมิติคุณภาพชีวิตในระดับจังหวัด จะทำให้การขับเคลื่อนการพัฒนาด้านทุนชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มช่วงวัย เชิงประเด็น ในทุกระดับพื้นที่ ตั้งแต่ท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด เกิดความเชื่อมโยงกับหน่วยงาน กลไกทรัพยากรตามกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ขอให้แผนพัฒนาจังหวัด กำหนดเพดานขั้นต่ำของกิจกรรมโครงการด้านสังคม อย่างน้อยร้อยละ 15 ของงบประมาณทั้งหมด เนื่องจากการกำหนดเพียงเพดานสูงสุดไม่เกินร้อยละ 25 ของงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด ทำให้กิจกรรมโครงการด้านสังคมมักถูกนิยามว่า วัดผลยาก ประเมินผลยาก ใช้ระยะเวลานานกว่าจะเห็นผล จึงทำให้ทิศทางของงบประมาณภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด มักจัดสรรเพื่อกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ความมั่นคงและโครงสร้างพื้นฐาน ที่ปัจจัยความสำเร็จของประเด็นเหล่านี้ล้วนเกิดจากต้นทุนของมิติด้านสังคมเป็นสำคัญ

4. ขอให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.) และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับ กระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวง อว. ในการสนับสนุนการติดตามเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในระบบการศึกษา

5. ขอให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พิจารณาดำเนินการประเด็นการพนันออนไลน์ร่วมกับสถาบันการเงินทุกสังกัดอย่างเข้มงวด เนื่องจากปัจจุบันทุกช่วงวัยเข้าถึงช่องทางการเล่นการพนันออนไลน์ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อการเงินและคุณภาพชีวิต

6. ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาเพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านศาสนาอิสลามจากคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ในกลไกภายใต้กฎหมายที่ พ.ร.ก.รักษาการ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการใช้กฎหมายอิสลามร่วมกับกฎหมายอื่น ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553(5 จังหวัดชายแดนภาคใต้) โดยไม่กระทบต่อสัดส่วนของกรรมการตามสังกัดอื่นๆ เพื่อให้การพิจารณาออกแบบนโยบายมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทเฉพาะของพื้นที่อย่างเหมาะสม รวมถึงการตัดสินใจในการดำเนินการในประเด็นที่ละเอียดอ่อน ได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิที่นับถือศาสนาอิสลาม กับ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศาสนาอิสลามจากคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด มีความแตกต่างกันในบทบาททางสังคม จึงควรพิจารณาแต่งตั้งเพื่อให้มีสิทธิในการออกเสียง หรือให้ความเห็นในประเด็นสำคัญ และสิทธิอื่นๆตามที่กฎหมายกำหนดอย่างเหมาะสม

7. ขอให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด เร่งรัดการขับเคลื่อนการนำสถานรองรับเด็กทุกกลุ่มเข้าสู่ระบบ โดยเฉพาะในมติดสถานรองรับเด็กในชุมชน ศาสนา ที่จะต้องเข้าสู่ระบบเพื่อให้สามารถสนับสนุน เสริมพลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นหลักประกันคุณภาพชีวิตเด็กในสถานรองรับทุกประเภทที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยอาศัยกลไกคณะอนุกรรมการศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กตำบล ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ภายใต้อำนาจของนายอำเภอ ทั้งในฐานะประธานกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่มีอำนาจเช่นเดียวกันกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

8. ขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาประเด็นการจัดทำข้อมูลชุมชนแบบองค์รวมฐานเดียว ในการเป็นฐานข้อมูลกลางเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อันจะนำไปสู่สถานการณ์ระดับอำเภอ และการกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัด ด้วยกลไกจากพื้นที่สู่นโยบาย ซึ่ง สสว.11 ได้พัฒนาดัชนีความยากลำบากของครอบครัว(Family Difficulty Index : FDI) ที่จะจัดเก็บข้อมูลครอบครัวในระดับชุมชน ด้วยการจัดเก็บข้อมูลภาพรวมครอบครัว ประกอบกับข้อมูลสมาชิกในครอบครัว พร้อมการแปลผลตามนิยาม

กฎหมายและการกำหนดค่าคะแนนอย่างง่าย 3 ปัจจัยสำคัญ คือ ภาวะพึ่งพิงที่แท้จริงในครอบครัว / ปัจจัยที่สร้างความยากลำบากในการดำเนินชีวิต และ รายได้เฉลี่ยในครอบครัว ที่ประมวลผลทั้งในรูปแบบระบบประมวลผล / แผนที่ชุมชนอิเล็กทรอนิกส์ และ ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคม ในระดับพื้นที่ ที่สามารถกำหนดเงื่อนไขการประมวลผล แสดงผล และการใช้ประโยชน์ด้านสังคมได้อย่างรอบด้าน ซึ่งเมื่อทดลองใช้ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปุย อำเภอมือง จังหวัดสตูล พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในมิติด้านสังคมได้แบบพุ่งเป้า จึงเห็นควรเสนอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาศึกษา และจัดทำฐานข้อมูลกลางระดับท้องถิ่นด้านสังคม เพื่อใช้เป็นสารตั้งต้นในการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในมิติสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

9. ขอให้พิจารณาการถ่ายโอนภารกิจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการสงเคราะห์ผู้พลานามัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2560 ไปเป็นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมงบประมาณบางส่วน เนื่องจากขั้นตอนในการดำเนินการดังกล่าว มีขั้นตอนที่ประชาชนต้องดำเนินการหลายขั้นตอน และมีการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน การดำเนินการช่วยเหลือที่อ้างอิงถึงหน่วยงาน พม.ในจังหวัด จึงทำให้ภายใต้เงื่อนไขความยากลำบากที่ประชาชนต้องขอรับความช่วยเหลือ ยิ่งสร้างความยากลำบากแก่ประชาชนที่มีปัจจัยด้านความเจ็บป่วยรบกวนเป็นพื้นฐาน จึงเห็นควรเสนอให้ถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ดังกล่าวให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่จำเป็นต้องอ้างอิงการได้รับความช่วยเหลือจากกระทรวง พม. เนื่องจากเจตนารมณ์ในการช่วยเหลือมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง พร้อมเป็นการลดภาระของประชาชนที่จำเป็นต้องใช้บริการดังกล่าว รวมถึงส่งเสริมให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการสวัสดิการในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. เสนอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาการรวมระเบียบเงินอุดหนุนทั้ง 11 ระเบียบ เป็น 1 เดียวในชื่อเงินอุดหนุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัว ที่กำหนดหมวดการ จ่ายไว้ดังนี้ การแก้ไขปัญหาลูกเร่ร่อนหรือความเป็นอยู่ ไม่เกิน 3,000 บาท การซ่อมแซมหรือช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย สำหรับคนทุกช่วงวัยไม่เกิน 10,000 บาท การส่งเสริมการมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง ไม่เกิน 8,000 บาท การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ ไม่เกิน 5,000 บาท การสนับสนุนการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมาย(การศึกษา สาธารณสุข กระบวนการยุติธรรม) ไม่เกิน 4,000 บาท เพื่อใช้งบประมาณเงินอุดหนุนสามารถใช้ตามหลักการสังคมสงเคราะห์ มิติการจัดการรายกรณีอย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ของประชาชนกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มทางเลือกในการตัดสินใจของนักสังคมสงเคราะห์ นักจัดการรายกรณีและพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการจัด บริการที่ส่งผลกระทบด้านบวกต่อประชาชนระยะยาว โดย สสว.11 ได้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียนโครงการเสริมพลังครอบครัวเพื่อป้องกันการทอดทิ้งเด็ก ของสหทัยมูลนิธิที่ดำเนินการในจังหวัดสงขลา นครศรีธรรมราช ตรัง อุตรธานี และขอนแก่น พบว่า การมีเงินอุดหนุนในรูปแบบดังกล่าวเกิดประโยชน์ต่อการจัดการรายกรณีอย่างมีประสิทธิภาพ

11. เสนอให้คณะกรรมการนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ บรรจุประเด็น “ การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยอาศัยครอบครัวเป็นฐาน ” เป็นวาระการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกอำเภอ โดยการกำหนดตัวชี้วัดเชิงประเด็นที่กำหนดจากสถานการณ์ทางสังคมที่โดดเด่น เช่น การลดลงของการตั้งครรภ์ไม่พร้อม /เด็กพัฒนาการไม่สมวัย / เด็กตกหล่นจากระบบการศึกษา / เด็กเสียชีวิตโดยไม่เหมาะสม / เด็กขาดโอกาสทางการศึกษา / เด็กถูกทอดทิ้งในภาวะเลวร้าย / เด็กกระทำผิดกฎหมาย หรือมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

/ เด็กถูกล่วงละเมิด คุกคาม / ความรุนแรงในครอบครัว / เด็กใช้บุหรี่ไฟฟ้า ยาเสพติด / เด็กเล่นพนันออนไลน์ / เด็กป่วยด้วยโรคทางจิตเวชที่ได้รับการดูแลไม่เหมาะสม / บุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับยาเสพติด / บุคคลในครอบครัวป่วยด้วยทางกายและจิต ที่ได้รับการดูแลไม่เหมาะสม / คนพิการ ผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ถูกทอดทิ้ง หรือดูแลไม่เหมาะสม ปล่อยปละละเลย เป็นต้น รวมถึงประเด็นเฉพาะในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ กำหนดให้ดำเนินการร่วมกับกลไกตามกฎหมายเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตในมิติด้านสังคมที่มีกฎหมายเฉพาะและหน่วยงานรับผิดชอบ ถูกกำกับติดตามในระดับอำเภออย่างมีประสิทธิภาพ

12. ขอให้ สำนักงาน กพ. พิจารณาประเด็นการส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตครอบครัวที่ดีภายใต้เส้นทางการเติบโตในตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญ เนื่องจากการเติบโตในตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญ จำเป็นต้องคำนึงกรอบอัตรากำลังที่วางเป็นสำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการเติบโตของข้าราชการพลเรือนที่มีความสามารถสูง แต่มีความจำเป็นต้องดูแลครอบครัว ทั้งบุตร บุพการี ที่อาจมีภาวะพึ่งพิงด้วยเหตุช่วงวัยและสุขภาพ ส่งผลให้ทิศทางการส่งเสริมการเติบโตของข้าราชการพลเรือนสามัญ ไม่ส่งเสริมให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ สามารถดูแลครอบครัวได้อย่างเหมาะสม แตกต่างจากข้าราชการครูที่สามารถเติบโตในตำแหน่งของตัวเองได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวในการเติบโต จึงเห็นควรเสนอให้ สำนักงาน กพ. พิจารณาศึกษาข้อมูลสถิติการหย่าร้างในระบบราชการ ปัญหาครอบครัวของข้าราชการ ภาวะพึ่งพิงในครอบครัวของข้าราชการ รวมถึงการประเมินศักยภาพของข้าราชการพลเรือนสามัญที่เติบโตและคงตำแหน่งในระดับชำนาญการเป็นเวลานาน เพื่อวิเคราะห์ค่าเสียโอกาสของระบบราชการพลเรือนที่ไม่เอื้อต่อการเติบโตของข้าราชการพลเรือนที่มีความสามารถสูงแต่มีความจำเป็นต้องดูแลครอบครัว ทั้งนี้ เพื่อเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตครอบครัวแก่ประชาชนในเชิงบวก ที่ข้าราชการสามารถประสบความสำเร็จในอาชีพและหน้าที่ โดยที่สามารถรับผิดชอบดูแลครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นสวัสดิการสังคม

1. เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ(กสช.) พิจารณาศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนกลไกสวัสดิการชุมชน ร่วมกับกลไก กองทุนสวัสดิการชุมชน องค์การสาธารณประโยชน์ องค์การสวัสดิการชุมชน และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2566 เพื่อให้กลไกการจัดสวัสดิการสังคมในระดับท้องถิ่น ชุมชน ไม่เกิดความซ้ำซ้อน และเป็นทิศทางการดำเนินการภายใต้เจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 43 และข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555

2. ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาทบทวนระเบียบด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้เป็น 1 เดียวที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.) เนื่องจากพบว่า การขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย มีข้อท้าทายในภาพรวม 3 ประเด็น คือ

- 1) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) สามารถพิจารณาใช้งบประมาณในการดำเนินงานในภาพรวมได้มีประสิทธิภาพสูง เมื่อเทียบกับงบประมาณของกรม เนื่องจากไม่ต้องอิงราคากลาง ทำให้แม้งบประมาณจะน้อยกว่า แต่สามารถสร้างบ้านที่มั่นคง แข็งแรง และมีขนาดที่ใหญ่กว่า เมื่อเทียบกับผลการดำเนินงานของกรม ที่มีงบประมาณมากกว่า แต่ต้องอิงราคากลาง และประสบปัญหาเรื่องช่างในการดำเนินการซ่อม

- 2) กลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากเดิมมุ่งเน้นการสร้างที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ ภายใต้บทบาทภารกิจของกรมที่มีกองทุน แต่ในปัจจุบันเป้าหมาย บ้านที่มั่นคงปลอดภัยสำหรับคนทุกช่วงวัยในครอบครัว เป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องเร่งขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิต มิติที่อยู่อาศัย เมื่อครัวเรือนเป้าหมายไม่มีสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุหรือคนพิการ ที่มีคุณสมบัติพื้นฐานตามกฎหมายกำหนด ทำให้เงื่อนไขการดำเนินการต้องแสวงหาแหล่งงบประมาณจากภายนอก ซึ่งทำให้กลุ่มที่มีภาวะพึ่งพิง มีความเปราะบางไม่ได้รับโอกาสในการมีที่อยู่อาศัยภายใต้สวัสดิการของภาครัฐ

- 3) เงื่อนไขที่ดิน ประเด็นสำคัญที่เป็นข้อท้าทายของการดำเนินงาน ที่จากการสอบถามความคิดเห็นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ อย่างไม่เป็นทางการ พบว่าประเด็นดังกล่าวมีปัญหาคือการเข้าถึงสวัสดิการของครัวเรือนเปราะบางมากที่สุด เนื่องจาก ไม่มีความสามารถในการให้การยินยอมในที่ดิน เนื่องจากที่อยู่อาศัยอยู่ในที่ดินที่ไม่มีสิทธิอนุญาต เช่น ที่เช่าช่วง ที่รกร้าง ที่ป่าชายเลน ที่เช่าการรถไฟ ที่สาธารณะชุมชน เป็นต้น ซึ่งหลายกรณีพักอาศัยในที่ตั้งกล่าวมามากกว่า 20 ปี และยังคงความยากลำบาก ที่รัฐไม่สามารถจัดบริการด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสม จึงเห็นควรทบทวนการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ด้วยการดำเนินการ ดังนี้

- 1) การมอบหมาย พอช.เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย เป็นหน่วยงานเดียว
- 2) การจัดทำแผนที่สังคมอิเล็กทรอนิกส์ ที่ สสว.11 ออกแบบ เพื่อทำข้อมูลความต้องการด้านที่อยู่อาศัย ที่สะท้อนสถานการณ์ครอบครัวทุกมิติร่วมกับประเด็นทางสังคมอื่น ในการจัดทำคำของบประมาณด้านที่อยู่อาศัยแบบพุ่งเป้า

- 3) ให้ พม. โดย ปพม. พิจารณาจัดทำบันทึกข้อตกลงกับกระทรวงมหาดไทย กองทัพอากาศ ศูนย์อำนวยการใหญ่จิตอาสาพระราชทาน(ศ.อ.ญ) เพื่อขอสนับสนุนกำลังพล อาสาสมัครรักษาดินแดน(อส.) กำลังพลทหาร และจิตอาสาพระราชทานในระดับพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการซ่อม สร้างที่อยู่อาศัยที่ได้รับงบประมาณสนับสนุน

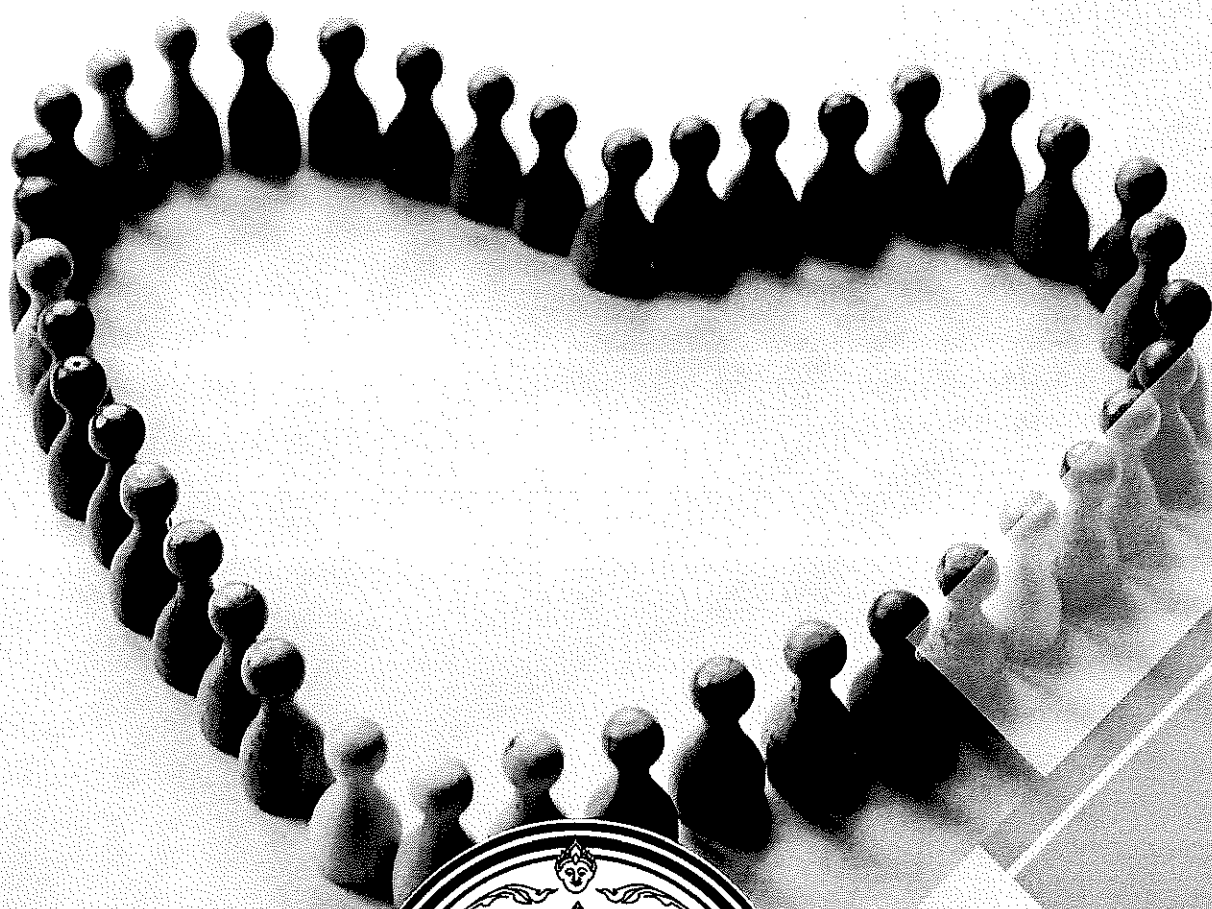
3. ขอให้คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (กสช.) พิจารณาศึกษาทบทวนระเบียบในการเยียวยาบุคคลที่ได้รับผลกระทบต่อชีวิต ความปลอดภัย อันเนื่องมาจากเหตุการณ์หรือพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ โดยฐานคิด รัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลัก เนื่องจากเมื่อมีการทบทวนกฎหมายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559) และ การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า กลุ่มเป้าหมายหนึ่งที่มีเงื่อนไขร่วมกันคือ ผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ใดๆ ที่เกิดความเสียหายที่รัฐไม่สามารถคุ้มครองสวัสดิภาพได้อย่างเหมาะสม โดยการเยียวยาสำคัญของรัฐ ใน 2 กรณีข้างต้น มีความแตกต่างกันอย่างมาก ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้เสียหาย ที่กลุ่มหนึ่งรัฐรับผิดชอบทั้งหมด แต่อีกกลุ่มหนึ่ง รัฐรับผิดชอบส่วนหนึ่ง โดยให้ไปเรียกร้องส่วนอื่น จากผู้กระทำความผิด โดยการใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่มีกระบวนการ ขั้นตอน ต้นทุน และรวมถึงมักจะต้องใช้ระยะเวลานาน จำนวนครั้งมาก และต้องแบกรับความเสี่ยงของการไม่แสดงความรับผิดชอบทั้งหมดด้วยตัวเอง รวมถึงการยืนยันว่า ผู้กระทำความผิด ไร้ความสามารถในการรับผิดชอบ ทำให้ผู้เสียหายต้องยอมรับชะตากรรม ความเสียหาย ความยากลำบาก ที่ตนเองไม่ได้กระทำ รวมถึงรัฐไม่สามารถกำกับ บังคับใช้กฎหมายเพื่อความปลอดภัยของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเสนอให้ทบทวนใช้ในมาตรฐานเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่ผู้เสียหาย จะต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดนั้นๆ เป็นสำคัญ และรัฐจะต้องเป็นผู้เรียกความรับผิดชอบจากผู้กระทำความผิด โดยไม่ผลักภาระให้เป็นของผู้เสียหาย ที่โดยมากอยู่ในภาวะยากลำบาก โดย สสว.11 ได้ทำการเปรียบเทียบข้อมูลดังกล่าวไว้เบื้องต้นแล้ว ตามลิงค์นี้

4. ขอให้คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ พิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการขับเคลื่อนสวัสดิการสังคม 3 เสา รัฐ เอกชน ประชาชน ในแบบร่วมจ่าย ลดภาระ ยกระดับมาตรการภาษี ในการพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการที่มีแรงจูงใจทางภาษีเข้ามาสนับสนุนภาคเอกชน ที่ร่วมจ่ายเงินหรือจัดบริการที่เป็นสวัสดิการสังคมในระดับจังหวัด อำเภอ หรือท้องถิ่น ผ่านกลไกความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อตั้งให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมสนับสนุนงบประมาณให้กับภาครัฐ ในการจัดบริการ สวัสดิการสังคมแก่ประชาชนในพื้นที่ และได้ลดหย่อนภาษีตามงบประมาณที่สนับสนุน 1-2 เท่าตัว โดยผ่านกลไกคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดหรือกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อก้าวข้ามข้อจำกัดของภาครัฐด้านงบประมาณ และขยายโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงบริการที่ดี เช่น การอุดหนุนตัวเข้าสวนสัตว์ แทนที่จะขอให้องค์กรสวนสัตว์ลดราคาค่าตัวซึ่งจะกระทบค่าใช้จ่าย หรือรัฐต้องอุดหนุนเพิ่มเติม แต่ตั้งภาคเอกชนเข้ามาร่วมจ่ายในการจัดบริการดังกล่าวแก่ประชาชนแทน ให้ประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด

ประเด็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1. เห็นควรเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณากำหนดประเด็นการปรับตัวเพื่อรับมือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งเสนอนายอำเภอ เพื่อบรรจุเป็นวาระการพัฒนาคุณภาพชีวิตภายใต้กลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ(พขอ.) เนื่องจากผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปกำลังส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ทุกมิติที่ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลกลางในการวิเคราะห์ความเสี่ยงทั้งในมิติพื้นที่เสี่ยง กลุ่มเป้าหมายที่เสี่ยงในระดับชุมชน จึงทำให้ขาดข้อมูลในระดับท้องถิ่น ที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนในระดับอำเภอ และจังหวัดอย่างพุ่งเป้า ซึ่งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการปรับตัว มีความเกี่ยวข้องกับต้นทุนทางสังคมทั้งการเป็นเหตุ ผล และผลกระทบอย่างรอบด้าน จึงจำเป็นต้องเร่งขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตั้งแต่การสร้างการรับรู้ในเงื่อนไขวิถีชีวิตชุมชน แนวทางการเสริมพลังทางปัญญา ต้นทุนชีวิตของประชาชนให้มีต้นทุนทางสังคมที่ดีขึ้นและเข้าใจสถานการณ์อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งเสริมขีดความสามารถในการรับมือผลกระทบและปรับตัวอย่างเหมาะสมตามเงื่อนไขของประชาชน ภายใต้แนวทางที่กฎหมายกำหนด โดย สสว.11 ได้จัดทำกรอบแนวคิดในการขับเคลื่อนไว้ตามลิงค์นี้

2. การส่งเสริมระบบขนส่งสาธารณะพลังงานสะอาดคุณภาพสูง เนื่องจากพบว่า ต้นทุนทางสังคมที่ประชาชนที่มีความยากลำบากมากประเด็นหนึ่งคือการคมนาคม โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลเมือง ที่มีความจำเป็นต้องมีการใช้ยานพาหนะส่วนตัว เพื่อการดำเนินทางสำคัญทั้งการประกอบอาชีพ พบแพทย์ โดยพบว่า ข้อมูลจากสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme:UNDP) ชี้ว่าภาคพลังงาน เป็นภาคที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกในสัดส่วนสูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รัฐจึงควรพิจารณาจัดบริการระบบขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ครอบคลุมทุกพื้นที่ ใช้พลังงานสะอาด ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก มีคุณภาพในการให้บริการที่ได้มาตรฐานเหมาะสมกับบริบทการดำเนินชีวิตของประชาชนในประเด็นสำคัญและบริบทพื้นฐาน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคม พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

โดย สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 11